NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 94 | Łódź, Czwartek, 23 kwietnia 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאָדז, דאָנערשטאָג פ׳ תזמ״צ א׳ אייר תרצ״ו | 14-טער יאָהרגאַנג

ווירדיגע האַלטונג פון דער יוד. בעפעלקערונג

דערקלערונג פונ׳ם הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפ פאַר פּרעז. ווייצמאַן

אפיציעלער קאָמוניקאַט. — געשטאָרבען נאָך 2 יודען. — פערבאָט צו טראָגען געוועהר. — ביז איצט פערצייכענט 17 יודישע הרוגים. — קליינע צוזאַמענשטויסען. — אינטערפּעלאַציע אין ענגלישען פּאַרלאַמענט. — גערער רבי פאָהרט קיין פּוילען. — פּרעז. ווייצמאַן ביים הויך-קאָמיסאַר. — צוריקגעשטעלט די אויטאָבוס-קאָמוניקאַציע. — אַנ׳אָנפאַל אויף דער שכונה אריה. — די אַראַבישע פּרעסע העצט וויטער. — מאַסען-רעוויזיעס אין ירושלים. — האַנפיסקירט געוועהר ביי אַראַבער. — איבערפאַל אויף יודישע געשעפטען אין ירושלים. — אַראַבער פאָדערען אָפּצושטעלען די עליה, — מ׳זאָל פערמאַכען די צייטונגען, וואָס העצען געגען יודען. — היינט קומט פאַר דער וועלט-קאָנגרעס פון יודישע דאָקטוירים

דער נעכטיגער טאָג איז אדורך רוהיג

ירושלים, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז ערשינען אַנ׳אָפיציעלער קאָמוניקאַט אין וועלכען ס׳ווערט איבערגעגעבען דער אַנהויב פון די געשעהענישען. צווישען אַנדערען ווערט אין דעם קאָמוניקאַט געזאָגט, אַז אַנ׳אַראַבישער המון, פערזאַמעלט אויף די גאַסען פון שכם און טול-כרם האָט זיך געלאָזט קיין יפו און קיין תל-אביב. 3 נאָכמיטאָג האָט דער אויפגעהעצטער המון אָנגעגריפען די שכונה הו עקיה. פּאָליציי האָט אינטערווענירט. די כוליגאַנעס האָבען דאָ געשטעלט אַ העפטיגען ווידערשטאַנד. ערשט די אָנגעקומענע פּאָליציי-פערשטאַרקונג האָט דעם המון צונאַנדערגעטריבען. איין אַראַבער, ביי וועלכען מען האָט געפונען היט געוועהר איז אַרעסטירט געוואָרען. קיין שום אַנדערע אינצידענטען זענען נישט פערצייכענט געוואָרען.

דער קאָמוניקאַט וואָרענט די בעפעלקערונג פאַר די קלאַנגען, וואָס ווערען פערשפּרייט, און בעאונרוהיגען די בעפעלקערונג.

לויט אַ פערארדנונג, איז פערבאָטען צו טראָגען געוועהר און אַמוניציע. די וואָס האָבען ערלויבענישען אויף געוועהר, מוזען זיך צופאַסען צו די פעראָרדנונגען פון דער מאַכט.

ירושלים, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
דעם היינטיגען טאָג זענען ווידער געשטאָרבען צוויי יודען, וועלכע זענען געווען שווער פערוואונדעט.

אין משך פון נעכטיגען טאָג זענען פאָרגעקומען קלענערע צוזאַמענשטויסען בעת וועלכע 5 יודען און 15 אַראַבער זענען פערוואונדעט געוואָרען.

ירושלים, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
ביז איצט זענען פערצייכענט געוואָרען 17 יודישע הרוגים.

לאָנדאָן, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
אויף דער נעכטיגער זיצונג אין פּאַרלאַמענט האָט מען אינטערפּעלירט דעם קאָלאָניען-מיניסטער וועגען דער נאַצי-אַגיטאַציע אין ארץ-ישראל.

דער מיניסטער האָט געענטפערט, אַז די אַגיטאַציע ווערט געפיהרט נאָר צווישען די דייטשען אין ארץ-ישראל. ס׳איז נישטאָ קיין שום סיבה צו בעאונרוהיגען זיך.

תל-אביב, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער גערער רבי איז היינט אַרויסגעפאָהרען פון ירושלים. דער רבי פאָהרט קיין פּוילען.

תל-אביב, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
פּרעז. ווייצמאַן האָט בעזוכט דעם הויך-קאָמיסאַר וואוקאָפ, און מיטט איהם געהאַט אַ געשפּרעך וועגען די געשעהענישען אין לאַנד.

דער הויך-קאָמיסאַר האָט אויסגעדריקט אָנערקענונג דער יודישער בעפעלקערונג אין תל-אביב פאַר זייער ווירדיגער האַלטונג.

תל-אביב, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער בירגערמייסטער ד״זענהאָף האָט בעזוכט אין „הדסה״-שפּיטאָל די פערוואונדעטע יודען. ער האָט זיי געטרייסט און געגעבען מוט.

ירושלים, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
די אויטאָבוס-קאָמוניקאַציע צווישען תל-אביב און רחובות איז היינט צוריקגעשטעלט געוואָרען. ס׳איז אויך צוריק איינגעשטעלט געוואָרען אַ נאָרמאַלע קאָמוניקאַציע צווישען תל-אביב און ירושלים.

ירושלים, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז פאָרגעקומען אַנ׳אַראַבישע פערזאַמלונג, אויף וועלכער ס׳איז בעשלאָסען געוואָרען פאָרטצוזעצען די ביז-איצטיגע טאַקטיק פון די אַראַבישע פיהרער.

תל-אביב, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
היינט איז אין תל-אביב פאָרגעקומען די לוייה פון צוויי יודישע קרבנות נחום חבד (אַ המנ׳ער יוד) און יצחק צייטלין (אַ לעטישער יוד). אין דער לוייה האָט זיך בעטייליגט אַ פילטויזענד-קעפּיגער עולם.

מספּיר געווען די קרבנות האָבען עטליכע רבנים, בעת די הספּדים האָבען זיך אָפּגעשפּילט האַרצרייסענדע סצענעס.

ירושלים, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
דער יט״א-קאָרעספּאָ דענט האָט היינט בעזוכט די פערוואונדעטע יודען אין „הדסה״-שפּיטאָל. די מערסטע פון זיי בעסערט זיך. צווישען די פערוואונדעטע געפינען זיך 5 שווער-פערוואונדעטע. איינער פון זיי איז לעבענס-געפעהרליך.

תל-אביב, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
די נאַכט פון דינסטאָג אויף מיטוואָך איז אַריבער רוהיג.

תל-אביב, 22 (יט״א טעלעגראַפיש)
נעכטען האָט אַ המון בעוואָפענטע אַראַבער געמאַכט אַנ׳אָנגריף אויף דער שכונה אריה, וואָס געפינט

(ווייטער זעה 3-טע זייט)

טאָג-טעגליך

אַפּעל איז תירוץ

די לאַגע אין אַביסיניען איז אַ פערצווייפעלטע, און דער מאַרש פון די איטאַליענער נעהמט אַלץ פאַראוים אין דער ריכטונג צו אַדיס-אַבעבאַ.

מעג זיין, אַז עס ווערט נישט גענאַנגען אין אַזאַ שטאַרקען טעמפּאָ, ווי ביז איצט, מעג זיין, אַז די איטאַליענער טרעפען אָן אויף געוויסע נאַטורמניעות, אָבער דעם מאַרש זייערן פאַלט זיי גאָרנישט איין אָפּצושטעלען.

דער פעלקער-ליגע פאַלט עס משמעות אויך נישט איין, און דער גלויבען אין אַ רעאַלער אינטערווענץ האָט זיך אַפילו ביי די גלויביגסטע אויסגעוועפּט.

בלויז ביי די אַביסיניער גופא איז נאָך נישט אוועק דער גאַנצער גלויבען אין אַ העכערער קראַפט ממעלה וממטה...

האָט זיך טאַקי די קייסערין מאַטען נעכטען געווענדעט דורכ׳ן קאָרעספּאָנדענט פון דער רייטעראַגענטור מיט אַנ׳אַפּעל צו דער גאַנצער וועלט, אין וועלכען זי דערקלערט:

— די אַלע, וועמען עס האַנדעלט זיך ווירקליך וועגען גערעכטיגקייט, האָבען אַ מעגליכקייט נאָך איצט עפּעס צו אונטערנעהמען, בכדי אַ סוף צו מאַכען צו איינער פון די גרויזאַמסטע מלחמות. די אַלע, וואָס שאַנעווען די פּרינציפּען, וועלכע זענען אָפּגענעשטעלט טשוואַרען צו רעגולירען די אינטערנאַציאָנאַלע בעציהונגען, מוזען פיהלען די חרפּה און די עמפּערונג מחמת דער אומגערעכטיגקייט און עוולה׳ס, פון וועלכע עס לײַדט אַביסיניען פון זינט ווען דער שונא האָט צוגעגרייט זיין אָנפאַל און אָנגעהויבען זיין פערברעכערישע אַקציע. איך וועל נישט פערלאָזען מיין פאָלק — דערקלערט די קייזערין אינם אַפּעל — ביז מיין לעצטען אָטעם-צוג. אין דעם קריטישען מאָמענט, בעת מיר קעמפען נאָך געגען דעם אכזריות׳דיגען גורל, אָבער לעת עתה נישטבעזיגטע, ווענד איך זיך צו דער פרעסע פון דער גאַנצער וועלט, אַז זי זאָל אונז נעהמען אין שוץ!

און —

אַז דעם. ווערדשוואוד האָט נעכטען געפרעגט אין פּאַרלאַמענט ביי אידען׳ען, הלמאי ער האָט נישט געפאָדערט אין זשענעווע קיין ווייטערדיגע סאַנקציעס, האָט דער לעצטער געענטפערט, דאָס ער האַלט נישט, אַז עס זאָל זיין לטובת דער געמיינזאַמער אַקציע פון דער פעלקער-ליגע — ער זאָל איבערשרייטען דאָרט זיינע בעליינטע דערקלערונגען.

מ.

אונזער וואָרט

דער אנזאָג

סוף כל סוף, ביי דער גאַנצער טראַגישקייט, מוז מען דאָך אָנהייבען צו לאַכען: די לעכערליכקייט, וואָס שטאַמט פון די נאַציסטישע היפּערנע שטעררענס צעניסט זיך, ווי אַנ׳אָנשטעקענדע מפּה אויף דער גאַנצער וועלט, און גרייכט ער לב השמים.

ס׳איז הימעל, און ערד, און... יודען!

און וואָס ווייטער ווערט די הדיטע פּאָזיציע — יודען אַלץ מעהר אויסגעפּרייטערט אין אויסגעלענגערט, און פערשלונגט פאַר די משוגענע מאַניאַקען און אָפּגריסטען די ערשטע צוויי פּאָזיציעס — ערד און הימעל!

האַלט מען אין איין שפּייזען די פינסטערע און נאַאיווע פאָלקס-מאַסען מיט נישט-געשטויגענע און נישט-געפלויגענע מעשיות-נתרא פון און וועגען יודען.

די מעטאָדיש און קאָנסעקווענט ־ אַרבייטענדע אַפּעריסטען ווייסען אויסגעצייכענט דעם כוח פון פּראָפּאַגאַנדע, אין וועלכער זיי דווקא זענען איינפּאַלעריש און שעפעריש, און ווען זיי נעהמען נאָך צו הילף זייער „נאַציאָנאַלע אייגענשאַפט״, דעם ברוטאַלען ציניזם און פּאַרדאַנלאָזען שקר — דאַווערען נעפויט צושטערונגס-ווערק פון היסטאָרישער בעדייטונג...

די גאַנצע וועלט ווייסט אויסגעצייכענט, ווער עס איז געווען דער גורם פון דער וועלט-מלחמה. וואָס איז נאָך, אייגענטליך, עד היום נישט פערענדיגט, הגם זי ווערט איצט געפיהרט אָהן דיפּלאָמאַטישע כללים און פעלד-שלאַכטען — אָבער דער צד, וואָס האָט געבראַכט צום גרויסען וועלט-אומגליק און געליטען די גרעסטע מפּלה ברוסטיגט זיך אין זיין פאָלער לעכערליכער ליטענאַנטישקייט, און אַזוי ווי ער איז געקומען צום פּסוק דורכ׳ן אַרויסוואַרפען די שולד אויף יודען, אַזוי איז ער זיך שוין איצט מכין צו דער נייער בלוט-אָפּערע און אַידיאָטישער קאָמבינאַציע דורך אַ בעצייטענדיגען קינדיגען אין דער וועלט (דורך אַ ליטעראַרטיקעל אין „דאָס שוואַרצע קאָרפּס״ — אָפיציעלער אָרגאַן פון די ס. ס., די שוואַרצע שטורמיסטען) אַז די יודען גרייטען אַ וועלט-מלחמה געגען דייטשלאַנד, און אַז טון טוען זיי עס מיט דער הילף פון זייערע השפּעות אין פראַנקרייך און האָלענד-פערבאַנד.

דער דאָזיגער צד ווייסט אויך צו דערצעהלען, אַז אַ ניו-יאָרקער גרויס-לאָזשע האָט בעשלאָסען צו אָרגאַניזירען געגען דייטשלאַנד אַנ׳אייראָפּעאישען קריג נאָך פאַר דעם קומענדיגען תבואה-שניט.

פּונקט אויסגערעכענט!

און ויערפון דאַרף מען לערנען דעם פּשט, אַז... די דייטשע פּראָוואָקאַציע ווערט רייף — צום שניט!

ב.

„אויסגעלייטערטע נשמות״

דאָס איז דער נאָמען פון דעם סענסאַציאָנעלען

ראָמאַן

פון ה. איזראַעל,

וואָס הויבט זיך אָן מאָרגען צו דרוקען אין

„נייעם פאָלקסבלאַט״

דער נייער זעלטענער ראָמאַן שטיצט זיך אויף אמתע פּאַסירונגען פון אונזער סביבה און וועט זיין אַ רעוואָלוציע פאַר אונזערע לעזער.

לייענט מאָרגען דעם אָנהויב פון ראָמאַן

„אויסגעלייטערטע נשמות״

מיטוואָך, ד׳ ניסן איז געשטאָרבען און דעמועלבען טאָג צו קבורה געקומען

נ״ע בנימין קראַנמאַן

לאַנגיעהריגער מיטגליד פון דער חברה „מחסה לזקנים״

אין פערשטאָרבענעם פערלירען מיר אַ פערדינסטפולען חבר, וועלכער האָט ביז די לעצטע טעג טריי און אונערמידליך געאַרבייט לטובת דעם „מושב זקנים״.

אָהרע זיין אָנדענקען!

די פערוואַלטונג פון דער חברה
„מחסה לזקנים״

נאך 87 מאל אין קארטוז=בערעזא
ווייטערדיגע מאסען-ארעסטען פון קאמוניסטען

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

די ענדעקעס האבען היינט ארויסגעלאזט א קאמוניקאט, אז דינסטאג דעם 21 ד.ה. האט מען ארויסגעלאזט פון קארטוז=בערעזער לאגער אלע ענדעקעס, וואס האבען זיך נאך דארט געפינען.

חוץ די ענדעקעס זענען אויך באפרייט גע־ווארען 7 אוקראינער, צווישען וועלכע 2 האבען זיך דארט געפונען פון זינט ווען דער לאגער איז ענטשטאנען, ד.ה. פון יוני 1934.

דינסטאג זענען געבראכט געווארען קיין קאר־טוז=בערעזא 60 פערזאן פון דעם לעמבערגער און סטאניסלאוואווער וואיעוואדזטווע. (צווישען זיי דער בונדישער פיהרער פון לעמבערג, עמאנועל שערער.

צוזאמען מיט די 7 קאמוניסטען פון פריהער, געפינען זיך איצט דארט 66 קאמוניסטען, דער־הויפט יודען.

חוץ מזה האט מען היינט. מיטוואך געבראכט קיין קארטוז=בערעזא נאך 27 מאן פון דער קעל־צער וואיעוואדזטווע, אויך בעשולדיגטע אין קאמוניזם.

ס א ס נ א וו י ע ץ, 22. (ספ.) פון צווישע די פערזאנען וועלכע זענען ארעסטירט געווארען אין דאמבראווער געגענד וועלען 10 אקטיווע קאמוניס־טען אריבערגעשיקט ווערען קיין קארטוז-בערעזע.

ק א ט א וו י ץ, 22. (טעל.) די פאליציי פון דער שליאנזקער וואיעוואדזטווע האט אדורכגע־פיהרט א רייה רעוויזיעס און ארעסטען אינ׳ם שווינטא=סלאוויצקער קרייז, עס זענען ארעסטירט געווארען 24 פערזאן, וואס ווערען בעשולדיגט אין קאמוניסטישער טעטיגקייט.

וו א ר ש א. 22 (טעלעפאניש)

אין פערלויף פון נעכטיגען טאג האט די פאליציי אדורכגעפיהרט ארעסטען און רעוויזיעס אין פארשידענע פונקטען פון שטאט.

אין אלגעמיין זענען פערהאלטען געווארען 56 פערזאן אונטערן פערדאכט פון קאמוניסטישער טעטיגקייט.

די פייערונגען פון 1. יאהרצייט
נאך מארשאל פילסודסקי׳ם טויט

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

נעכטען איז אין ווארשא אונטערן פארזיץ פון מלוכה־פרעזידענט, פארגעקומען א זיצונג פונם הויפט - אויספיהר - קאמיטעט צום בעעהרען דעם אנדענק פון מארשאל יוזעף פילסודסקי.

אויף דער דאזיגער זיצונג זענען ענדגילטיג פעסטגעשטעלט געווארען די ריכטליניען פון די טרויער - פייערונגען דעם 12 מאי ה. י. אלס דעם ערשטען יאהרצייט נאכ׳ן טויט פונם מארשאל פיל־סודסקי.

וועגען די 1=מאי=דעמאנסטראציעס
דעלעגאציע פון פ.פ.ס. און „בונד" ביים אינערן-מיניסטער

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

די מאכט-ארגאנען האבען ווי בעקאנט צוליב זיכערקייטס=טעמים פערבאטען, אז דעם 1 מאי זאלען פארקומען געמיינזאמע דעמאנסטראציעס פון פ.פ.ס. און „בונד"

אין שייכות דערמיט האבען זיך די פאר־שטייער פון פ.פ.ס ארצישעווסקי, און פון „בונד", וויקטאר אלטער געווענדעט צום אינערן-מיניסטערמיט די מאכט-ארגאנען

ראטשקעוויטש און ערקלערט, אז די 1-מאי-דעמאנ־סטראציעס זאלען אין ווארשא א א. שטעט זיין גע־מיינזאמע. דערביי האבען זיי דערקלעהרט, אז זיי נעהמען איבער אויף זיך די אחריות פאר דער ארדענונג.

דער מיניסטער האט געגעבען אנ׳ענטפער, אז ער וועט זיך וועגען דעם ענין פערשטענדיגען

ארום דער שחיטה=גזירה

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

אין די נאהענטסטע טעג דארף פארקומען א סעסיע פון דער אגודת הרבנים וועגען דעם מצב פון די יודישע קהלות אין שייכות מיט׳ קומענדיגען שחיטה־פערבאט.

עס זענען שוין אויך פארגעקומען בעראטונגען פון פליישער - סוחרים.

בקרוב וועט אויך פארקומען א צוזאמענפאהר פון מנקרים וועגען דעם ווי אזוי צו מדייבערן די הינטערשטע חלקים פון די בהמות.

ערב דעם פשיטיקער פראצעס

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

עס איז דערווייל נאך נישט בעקאנט דער טערמין ווען עס וועט פארקומען דער פראצעס פון פשיטיק. מ׳רעכענט, אז ער וועט פארקומען סוף מאי.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק וועלען זיצען

געזעצט ווערען 14 יודען און 43 קריסטען – דער עיקר פויערים פון ארום פשיטיק. פון די דאזיגע געפינען זיך 34 קריסטען און 8 יודען אין תפיסה.

9 יודען און 39 קריסטען ווערען בעשול־דיגט אין אנטיילנעהמען אין צוזאמענלויפען, 5 יודען און 4 קריסטען – אין מארד.

דער געוו. פרעמיער בארטעל אין ווארשא

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

היינט פארמיטאג האט דער געוועז. פרעמיער בארטעל אפגעהאלטען א לענגערן געשפרעך מיט׳ן פרעמיער קאשטשאלקאווסקי. ביטאג האט ער אפ־געגעבען א רייה וויזיטען און 3 א זייגער איז ער צו־ריק אפגעפאהרען קיין לעמבערג.

ווי מיר דערוויסען זיך האט בארטעל אין גע־שפרעך מיט׳ן פרעמיער בעריהרט א רייה אקטועלע פאליטישע און ווירטשאפטליכע ענינים

פייערליכע דערעפענונג
פון דער יודאיסטישער ביבליאטעק אין ווארשא

וו א ר ש א, 22 (טעלעפאניש)

היינט פארמיטאג איז פארגעקומען די פייערלי־כע דערעפענונג פון דער יודאאיסטישער ביבליא־טעק אין ווארשא, אויף טלאמאצקא גאס. עס האט בען געערעט דער סענאטאר פראפ. שאר און דער געוועז. סענאטאר קערנער. עס זענען אדורכגעלייענט געווארען בעגריסונגען פונם ווארשאווער אוניווער־זיטעט און פונם ירושלים׳ער אוניווערזיטעט. א בע־גריסונגס-רעדע האט אויך געהאלטען דער ווארשא־ווער וויצע־פרעזידענט פאראפסקי.

פון לאדז זענען ביי דער פייערליכער דערעפנונג אנוועזענד געווען דער ד״ר ברויהט און דער קאנ־סול מאקס קאהן.

ס׳איז צ. א. אנגעקומען א דעפעשע פון דער לאדזשער קהלה, גע׳חתמ׳עט דורכ׳ן פרעזעס דעפ. מינצבערג.

ליקווידאציע=פערקויף!

זעלטענע איינקויפס-געלעגענהייט!

זעלטענע געלעגענהייט!

צוליב ליקווידאציע

פערקויפט אויס דאס בעקאנטע טוך= און קארט=געשעפט פון

H. WŁOSKI

לאדז, 3 נאוואמיעסקא 3

טעל. 114-92, פראנט, 2-טער שטאק

צום איצטיגען פריהלינג און זומער-סעזאן די בעסטע הערן און דאמען שטאפען אויף פאלטענס און אנציגער פון בילליגער, טאמאשאווער און אנדערע פאבריקען

בעמערקונג: א פארטיע רעשט-ווארען איז מיטצופערקויפען.

נוצט אויס די געלעגענהייט! צו ליקווידאציע=פרייזען! קומט און איבערצייגט אייך

גערעכטע, שטשעשליווי ביי

א גרויסער אויסוואהל פון אריגינעלע בילליגער און טאמאשאווער סחורות אויף אנציגער און פאלטענס פון די בעסטע קוואליטעטען ווי אויך פערשידענע רעשטען

מיט 30% בילליגער

קומט און איבערצייגט אייך!

R. Szczęśliwy

לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5

טעל. 156-09.

גערעכט פראנט II שטאק.

CUKIERNIA

„ŹRÓDŁO"

PRZEJAZD 1, tel. 209-87 i 133-72

עמפפעהלט

אויסגעצייכענטע לאדעס

צוזאמען מיט סאדאַ-וואסער און וואפלעס א פארציע 35 גר.

יארסקע אוועבדברויטעו

פון 4 נאכט צו 1 זל.

שיימלעו ביי קערש

סקווערא ווא 15

מיט פאריזער שריפט

פארטיגע שייטלען

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספעציאליסט פאר אויגען קראנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אן פון 2-11 און פון 5 ביז 8.30 אוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פרייזען.

ד״ר העללער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט, זונטאג פון 10–2 מיטאג.

פאר פרויען – א ספעציעלער ווארטע-זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אוונט זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען

Dr. J. Herszfinkiel

ספעציאליסט פאר קינדער־קראנקהייטען

נעמט אן אין דער לעטשניצע „פאמאץ" (אלעקסאנדראווסקא 1)

און ביי זיך אינדערהיים

זשעלאנא 8a, טעל. 111-87.

וויכטיג פאר לאדז און פראווינץ

קאמיסיאנס=לאגער

פון פירשידענע מאדערן

מעבעל

ייע און געניצטע, ווי אויך היגיענישע. טאפטשאנען, האוטקעס, מאטראצן אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פרייזען נור ביי

א. ווייצמאן,

שענקעוויטשא 6, טעל. 191-00.

בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע געניצטע מעבעל, דיוואנעס, נייע-מאשינען, שרייב-מאשינען, פעלצען א.ז.וו.

דעם טייערסטען מיטגלייד דער פאמיליע ווינטער צוליב׳ן טויט פון אייער ליבע

מוטער

יצחק רייכמאן, לאדז.

אויערען, נאז און האלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועקס אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטא־רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אוונט.

ביי דער קליניק איז טעטיג

א רענטגען=קאבינעט

פאר דורכלייכטונגען און רענטגען־פאטאגראפיעס

דער

פאטאגראפישער אטעליער

„POLONJA"

אינה. גוטערמאן, נאראטקא 31

פיהרט אויס אלער ארט פאטאגראפיעס צו פעסער, לעגיטימאציעס, פראטאטיאווע מיט ריכטלעס ווי אויך לויט פארשריפט צו דער אבעזזיונסשאלניט, צו זעהר בילליגע פרייזען. פאסט-קארטען און פארטרעטען ווערען אויך אויסגעפערטיגט שעהן און גוט

— צו נידריגע פרייזען. —

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען

6 שערפלער 37 (בענעדיקטא)

נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

הילף און רפואה פאר ברוך=קראנקע

(רופטורען) אויף פוויינקעל, נופאל ביי מענער, פרויען און קינדער, אויך פאר פערהרימונגען פון רוקענביין (הויקערס), פיס, שיפע פלייצעס און שמערצהאפטע פלאט=פיס.

דאס ליידען איז נישט צו פערנאכלעסיגען, ווייל די פאלגען זענען פאר׳ן לעבען בימער און גע־פעהרליך. דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספע־ציעלע גומי=הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפער־ליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע אהן בלוטיגע אפע=ראציע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען און קארסעטען געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פוס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאט-פיס. פאר פרויען טרעטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (ספלאן-ארבייט).

ביים ארפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהלן איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לוי״ט דעם סיסטעם פון פראפ. ד״ר גלענארד

דער אמת׳ער בעריהמטער איז גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס=פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30-יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 ביינאכט און פון 3 ביז 7 אוונט

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

„רוח פון בלוט"

Clark Gable, Loretta Joung

אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע פון P. A. T. און פאראמאונט.

היינט און פאלג. טעג!

אומגעוועהנליך מייסטערווערק פון א. נ. Jack London

אין די הויפט-ראלען:

קלאנג=קינא

CAPITOL

זאוואדזקא 16

א נצחון פון די אביסיניער

אפגעשלאגען דריי שטורמען און פארטריבען די איטאליענער

ארשא, 22 (טעלעפאניש)
אויפ'ן גרונד פון פערשידענע קאמוניקאטען
יינט די לאגע אויף די אביסינישע פראנטען
פאלגענדע:
ויפ'ן צפון-פראנט נאטירט דער אפיציעלער
ליענישער קאמוניקאט נייע אקטען פון נאכ-
זיט אויף אלץ גרעסערע שטחים. נישט אפי-
לט איטאליענישע קוועלען דערצעהלען וועגען
וקען זיך פאראויס פון די איטאליענער אין
ן פון דער אזיעהו טאנא.
לויט אינפארמאציעס פון דער רייטער-אגענטור
איטאליענישע קוועלען, געפינט זיך א טייל אי-
ליעניש מיליטער 80 קילאמעטער ווייט פון אדיס
בא, אויף איינער פון די צוויי וועגען, וואס פיה-
פון דעסיע. די דאזיגע אינפארמאציעס ליקווי-
אס אביסינישע קוועלען, מודיע זייענדיג, אז די
סיניער האבען פערניכטעט מיט דער הילף פון
אמיט די וועגען אויף א שטח פון 150 קילאמע-
אויף צפון פון דער הויפט-שטאט. אין די הויכע
ארום האבען זיך איינגעארדענט די אביסיניער
קיילענווארפערס.
אין איין שלאכט, וואס האט זיך פונאנדערגע-
ט אויף דעם דאזיגען פראנט — לויט ווי
יט איבער די רייטער-אגענטור — האבען די אי-
ליענער. נאך 3 מאל שטורמען די אביסיניער גע-
ן א מיאוס'ע מפלה. די אביסינישע קריגער,
ער דער אנפיהרונג פונם ניראנטאפאלגער אספו-
זאן, האבען אפגעשטויסען די איטאליענער,
לכע זענען אנטלאפען, איבערלאזענדיג א ראריא-
אציע און א גרויסען סכום געוועהר.
נאך דעם דאזיגען נצחון איז דער פירשט אספו-
וואסאן היינט אנגעקומען קיין אדיס-אבעבא. דאס
האט ארויסגערופען ביי דער בעפעלקערונג גרויס
ענטוזיאזם.
אויפ'ן דרום-פראנט האט זיך דאס איטאליענישע-
מיליטער, לויט'ן אפיציעלען קאמוניקאט פונם מאר-
שאל באדאליא — געדוקט פאראויס אויף דער גאנ-
צער ליניע. דערביי איז פערנומען געווארען רוקים,
אינם טאל דאקאטא.
לויט ענגלישע און פראנצויזישע קוועלען האל-
טען אפ די גוסרענעגס אויף דעם פראנט דעם מארש
פון די איטאליענער אין דער ריכטונג פון הארער
און דזשידזשיגא, וועלכע געפינען זיך לעת עתה אין
די הענט פון די אביסיניער.

ענגלישע פראגעס פאר דייטשלאנד

לאנדאן, 22 (ספ. טעל.)
רייטער איז מודיע: דער ברימישער קוועסט
יאנער, וואס איז בעשטימט פאר דער דייטשער
רעגירונג, וועט פעסטגעשטעלט ווערען ערשט נאך
דער זיצונג פונם מיניסטאר-ראט דעם 29 ד.ח.
דער מיג. אידען וויל די פראגען, ווייזט
אויס, רעדאגירען אויף אזא אופן, וואס זאלען דער
מעגליכען א פאזיטיווען אויסגאנג פון די אונטער-
האנדלונגען.

ארעסטען צווישען דער ענדעקישער יוגענד

ווארשא, 22. (טעל.) ס'זענען געזאמעלט
געווארען אינפארמאציעס, אז ס'אין א ספעציעל קאנ
ספירירטען לאקאל אין ווארשא קומט פאר א קורס
פון דער ענדעקישער יוגענד-ארגאניזאציע, צום קורס
זענען צוגעלאזען געווארן שילער פון 12—15 יאהר.
אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די פאליציי
אדורכגעפיהרט רעוויזיעס, ארעסטירענדיג 20 פער
זאן, די אויספארשונג איז אין גאנג.

וואו סאוויעטישע פילם-אפאראטארען שפארען אן

מאסקווא, 22 (ספ. טעל.)
טאסס-אגענטור איז מודיע: היינט זענען צוריק-
געקומען קיין מאסקווא, נאך 4 חדשים פערברענגען
אין אביסיניען די ספעציעלע טעכנישע גרופע פונם
סאוויעטישען פילם-אפאראטארען האבען געמאכט
פיל אויפנאהמען אינם ראיאן אמבא - אלאדזשי,
און האבען בסך הכל מיטגעברענגט 14 טויזענד
מעטער אויפנאהמען. צווישען זיי געפינען זיך די
אויפנאהמען פון דער ערשטער איטאליענישער גאז-
אטאקע אינם ראיאן פון קאבא און פון דעם ווי אזוי
איטאליענער האבען באמבארדירט פון דער לופט
אן ענגלישען שפיטאל.

קאמוניסטען-ארעסטען אין יאפאן

טאקיא, 22 (ספ. טעל.)
די צייטונג „חאטשי-טשימבון“ איז מודיע:
דא זענען ארעסטירט געווארען 17 מאן, וואס ווע-
רען בעשולדיגט אין בעטייליגען זיך אין א קאמו-
ניסטישער אקציע.

טשאנג-קיי-שעק געגען דער רויטער ארמעי

שאנכאי, 22 (ספ. טעל.)
דער מארשאל טשאנג-קיי-שעק איז אויף אנ-
עראפלאן אנגעקומען פון שען-טו קיין יון-נאן-פו,
בכדי צו ארגאניזירען דעם קאמף מיט דער רויטער
ארמעי.

ספארט

***

צוגרייטונגען פון די באקס-מייסטערשאפטען פון פוילען

ווי עס איז שוין בעוואוסט, הויבען זיך מארגען
אן אין לאדז, אין דער נייער ספארט-האלע, וועלכע
געפינט-זיך אין פאניאטאווסקי-פארק, די היי-יאה
ריגע באקס - מייסטערשאפטס - פערמעסטונגען פון
פוילען.
עס ווערען געמאכט שטארקע צוגרייטונגען,
אז די ארגאניזאציע פון די קאמפען זאל שטעהן
אויף דער געהעריגער הויך.
דער פארפערקויף פון בילעטען צו די קאמפען
איז זעהר א גרויסער. די ארגאניזאטארען מאכען
אויפמערקזאם, אז עס וועלען נישט געמאכט ווע
רען פאר קיינעם קיין אויסנאהמען און אהן בילע-
טען וועט קיין מענש נישט אריינקומען צו די
קאמפען.

* * *

דער לאדזער באקס-פערבאנד, וועלכער פער-
נעמט זיך מיט דער ארגאניזאציע פון דער מייס-
טערשאפט, אפעלירט צום פובליקום, אז דאס דאר-
פינגירען די באקסער זאל פארקומען אויף א קול-
טורעלען אופן און עס זאלען נישט געמאכט ווערען
קיין אויסרופען, וועלכע קאנען בעליידיגען אדער
שאדען וועלכען עס איז ספארטלער.

* * *

צוליב דעם, וואס צו דער האלע, אין וועלכער
עס וועלען פארקומען די פערמעסטונגען, פיהרען
צו 3 איינגענג, איז אויף יעדען בילעט בעצייכענט
א אות, „א“, „ב“ אדער „צ“, וועלכעס בעדייט
דער אריינגאנג צו דער האלע.

* * *

די מייסטערשאפטס-פערמעסטונגען ווערען גע-
עפענט זעהר פייערליך. פרייטאג אין ערשטען טאג
פון די קאמפען, וועלען 7 א זייגער אוונד פאר-
קומען די בעגריסונגען פון די באקסער און עס וועט
געשפילט ווערען דער נאציאנאלער הימן.
שבת הויבען זיך די פערמעסטונגען ווידער אן
7 א זייגער אוונד, זונטאג 11 א זייגער פריה —
די האלב-פינאלען און 7 אזייגער אוונד די
פערענדיגונג. (פינאלען און פייערליכער שלוס).

וואס הערט זיך אין אלעקסאנדער

דעם 19-טען ד.ח. איז אין זאל פון פראפעס-
יאנעלען פעראיין פארגעקומען א קאנפערענץ וועגן
די 1-טע מאי-פייערונג.
ס'איז בעשלאסען געווארען איינצוארדענען א
געמיינזאמע דעמאנסטראציע פון אלע סאציאליס-
טישע פארטייען.

* * *

אין דער וואוינונג פון אברהם ראדזינסקי (זואר-
שאווסקא 19) האבען זיך אריינבעקומען גנבים און
צוגענומען פערשידענע חפצים פאר 100 זלאטעס.

* * *

אין זאל פון דער בארעכאוו-היים איז איינגע-
ארדנעט געווארען א פארשטעלונג. די הכנסה איז
געווען בעשטימט פאר „קרן עליה“.

קיין ווין
אבפאהר דעם 30/4 ד. י.: 75 זל.

קיין ווין און בודאפעשט
פון 8-טען ביז'ן 13-טען מאי 112 זל.

הנחה-רייזעס
קיין פאלעסטינא
590 זל.

אינפארמאציעס:
Wagons Lits Cook
פיעטריקאווער 68.

ווירדיגע האלטונג פון דער יודישער בעפעלקערונג

(ענדע פון דער ו'טער זייט)
צווישען תל-אביב און פתח-תקוה. די יודען
בען געשטעלט א העלדישען ווידערשטאנד. דער
יף איז געווען א פערביטערטער. א שטארקע
ליציי-אפטיילונג האט די אנפאלער פונאנדער-
טריבען.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
לויט אפיציעלע ידיעות זענען נעכטען קיין
ס אינצידענטען אין חיפה נישט פארגעקומען.
לויט א ידיעה פון חברון, זענען די יודען פון
דון איינקוואטירט געווארען אין בנין פון
דסה". וועלכער איז שטארק בעוואכט פון פא-
ציי.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
בעת'ן בעוואפענטען אנפאל אויף התקוה, האט
פאליציי געעפענט א שיסעריי אויף די אראבישע
פאלער. אנטלויפענדיג האבען די אראבער אוועק-
וארפען פושקעס מיט גאזאלין. אויפ'ן ארט האב-
ן די אראבער איבערגעלאזט 1 טויטען און 5
ווער-פערוואונדעטע.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
לויט אראבישע קוועלען זאלען ביז איצט האבן
מגעקומען נאר 8 אראבער.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבישע פרעסע העצט כסדר געגען יודען.
ארק געשפאנט איז די לאגע פון די יודען
אין טבריה.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
ביינאכט זענען אין ירושלים אדורכגעפיהרט
געווארען מאסען רעוויזיעס. 10 קאמוניסטען זענען
ארעסטירט געווארען.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
אן אראבישע יוגענד-דעלעגאציע פון שכם און
אין עזה, האט בעזוכט דעם דיסטריקט-קאמיסאר.
די דעלעגאציע האט געפאדערט אפצונעמען ביי
יודען ס'געוועהר, אדער געבען געוועהר די אראבער.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
בעת אן אבלאווע אין אן אראבישען דארף,
האט פאליציי קאנפיסקירט 24 ביקסען און א סך
אמוניציע.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבער פון יפו און צפת פאדערן אפצו-
שטעלען די עליה, ווייל „יודען זענען שולדיג אין
די געשעהעניש'ען“...
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
אין אראבישען שטעטעל די זיענין, האבען
די אראבער איינגעארדענט א דעמאנסטראציע. כדי
נישט אנגעגריפען צו ווערען פון דער פאליציי
זענען פון פארענט פון דער דעמאנסטראציע געגאנ-
גען פרויען און קינדער. פאליציי האט די דעמאנ-
סטראנטען פונאנדערגעטריבען.
א סוף צו מאכען צו די האפנונגען פונ'ם יודישען
פאלק, און אז ווידער זענען געפאלען קרבנות
אויפ'ן מזבח פון פאטערלאנד. אין דער דעפעשע
ווערט אויך געזאגט, אז קיין שום בלוט-פערגיסונג
וועט נישט ארויסטרייבען די יודען פון לאנד,
און אז עס וועט ווייטער מיט דער גרעסטער עקשנות
פארטגעזעצט ווערען די ארבייט פאר'ן לאנד א.א.יו.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
היינט האט זיך ארויסגעוויזען, אז איינער פון
די צוויי ייכלומרשטע אראבער, וואס זענען דעם פאר-
ריגען שבת דערמארדעט געווארען, און וואס צוליב
זיי איז געקומען צו די בלוטיגע געשעהענישען אין
יפו, — איז גאר אן עגיפטישער יוד. על פי טעות
האט מען איהם קובר-געווען אויפ'ן מוסולמענישען
בית-עולם. איצט וועט מען איהם צוריק אויס-
גראבען און ער וועט קומען צו קבר ישראל.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
דער מיטוואכדיגער נאכמיטאג אין לאנד איז
אין אלגעמיין אדורך רוהיג.
בלוין אין „נוה שלום“ האבען די אראבער אונ-
טערגעצונדען 2 יודישע בנינים און די ארטיגע שול.
אינים אפיציעלען קאמוניקאט ווערט געזאגט,
אז אין גאנצען לאנד איז רוהיג. עס זענען נאר
פארגעקומען קליינע אינצידענטען אין צפון-ארץ-
ישראל. 2 פאסאזשירען זענען פערוואונדעט געווארן.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

די רעגירונג האט פעראָרדענט צו עוואקואירען אויף איהר חשבון די יודען פון חברון און צו ברענגען זיי קיין ירושלים

תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
די תל-אביב'ער פאליציי האט בעקומען א
שטרענגען בעפעהל צו בענוצען זיך מיט געוועהר
ביי איטליכען פרוב פון מאכען א גאסען-פער-זאמלונג.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
דער וועלט-קאנגרעס פון די יודישע דאקטוירים
קומט פאר מארגען אין תל-אביב.
דער הויך-קאמיסאר וואוקאפ איז היינט געווען
אין יפו און תל-אביב, וואו ער האט בעזוכט די
שפיטאלען.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
די לאגע פון די פליטים אין יפו איז א זעהר
שווערע.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבער האבען בעשלאסען אפצולייגען
אויף אן אומבעשטימטע צייט די פראגע וועגען
ארויסשיקען די אראבישע דעלעגאציע קיין לאנדאן.

די עמיגראציע קיין ארץ ישראל וועט נישט בעגרעניצט ווערען.

ווארשא, 22 (טעלעפאניש)
אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע געשעהעני-
שען אין ארץ-ישראל רופט ארויס א גרויסע פער-
אינטערעסירונג די פראגע פון דער עמיגראציע
פון פוילען קיין פאלעסטינא. דער צענטראלער פא-
לעסטינא-אמט אין ווארשא האט זיך נעכטען טע-
לעגראפיש אינפארמירט ביי וועלכע בעדינגונגען
ס'זענען אראפגעשטיגען פון דער שיף די לעצטע
עמיגראנטען און טוריסטען פון פוילען, וועלכע
זענען אנגעקומען שוין בעת די געשעהענישען.
ווי ס'שטעלט זיך ארויס, איז דער אנקום פארגע-
קומען גאנץ נארמאל, אזוי אז ס'ווערען נישט פאר-
געזעהען קיין שום בעגרענצונגען פון דער עמי-
גראציע. ס'איז שוין אפילו פעסטגעשטעלט גע-
ווארען דער עמיגראציע-פלאן אויפ'ן נאהענטען
חודש. פון ווארשא וועלן דעם 5 און 19 מאי ארויס
פאהרען 1000 עמיגראנטען.

דעפעשעס פון נאר 12 ביינאכט

תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
אויפ'ן וועג קיין יפו, האט א מחנה אראבער
עגריפען אן אויטא, אין וועלכען ס'איז גע-
הרען א פראנצויזישער אפיציר. פאליציי האט דעם
ציר אפגעראטעוועט.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
די גאנצע אראבישע פרעסע העצט כסדר
ען יודען. די פרעסע רופט די מאסען צו רויבען
מארדען יודען.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
צום ערשטען מאל זענען היינט אראבער אין
שלים בעפאלען יודען און יודישע געשעפטען.
איבערפאלער האבען מיט שטיינער אויסגעבראכען
שויבען פון יודישע געשעפטען און טעראריזירט
יודישע סוחרים. צוויי אראבער, וואס זענען בעת
איבערפאלען ארעסטירט געווארען, זענען מיט
שעה שפעטער — בעפרייט געווארען.
פון יפו און טול כרם זענען די היינטיגע נאכט
קומען מאסען אראבער, כדי צו העלפען די
בער אין קאמף געגען די יודען. די אראבער
קומען פון יפו און פון טול-כרם זענען שטארק
געהעצט פון די אגיטאטארען.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
די אראבישע דעלעגאציע, וואס איז געוועזן
הויך-קאמיסאר וואוקאפ האט געפאדערט, אפ-
שטעלען די יודישע עליה, ווייל די יודען רופען
ס די אונרוהען אין לאנד... די דעלעגאציע
ט אפהענגיג די רייזע פון דער אראבישער
עגאציע קיין לאנדאן מיט דער שטעלונג פון
רעגירונג. די דעלעגאציע האט אויך פראטעס
צוליב דעם, וואס אין דעם רעגירונגס-קאמו
ט ווערט פעסטגעשטעלט, אז די אראבער זע-
שולדיג אין די אונרוהען.
ירושלים, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
היינט האבען אראבישע יוגענד-גרופעס גע-
ט דעמאנסטרירען ביים שער יפו. פאליציי האט
דעמאנסטראנטען פונאנדערגעטריבען.
דער בירגערמייסטער מאיר דיזענהאף איז אויפ
גענומען געווארען פון הויך-קאמיסאר וואוקאפ.
אויך דער פיהרער פון דער „אגודה“, הרב בלוי
האט בעזוכט דעם הויך-קאמיסאר, וועלכער האט
געהאט א געשפרעך וועגען דער לאגע.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
אמעריקאנער און ענגלישע יודען, וואס וואוי-
נען אין ארץ-ישראל, האבען היינט אפגעהאלטען
א דרינגענדע בעראטונג.
ס'איז בעשלאסען געווארען צו פאדערן פון
דער רעגירונג, אנצווענדען שארפע מיטלען און
נישט טאלערירען די העצערייען פון דער אראבישער
פרעסע און אפצושטעלען די צייטונגען, וואס הע-
צען געגען יודען.
תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)

די פאליציי איז צוגעטרעטען צו מאכען דראט-פערצוימונגען ארום תל-אביב. דאס האט די פאליציי געמאכט כדי צו פערהיטען פון אנ'עווענטועלען אנגריף אויף דער שטאט. אחוץ דעם איז פערשטארקט געווארען די פאליציי-שמירה.

תל-אביב, 22 (יט"א טעלעגראפיש)
צווישען די דערהרגעטע געפינט זיך דער די-
רעקטאר פון דער מוריה-באנק זעלקאוו. ער איז
שווער-פערוואונדעט געווארען בעת די איבערפא-
לען אין יפו.
ווארשא, 22 (טעלעפאניש)
אין נאמען פון 700 רבנים אין פוילען האט
די אגודת הרבנים ארויסגעשיקט א דערמוטיגונגס-
דעפעשע צום הרבנות הראשית קיין א"י, אויסדרי-
קענדיג מיטגעפיהל פאר די קרובים פון די געפא-
לענע קדושים. דער א"י-ישוב ווערט אויפגעפאדערט
צו ארבייטען ווייטער אנגעשטרענגט לטובת דעם
בנין הארץ.
די ווארשעווער קהלה האט דערהאלטען א דע-
פעשע פון תל-אביב'ער און פון דער יפו'ער קהלה
אין וועלכער עס ווערט מיטגעטיילט מיט גרויס צער,
דאס עס איז ווידער געמאכט געווארען א פרוב

די יודישע פראַגע אין פאָדערגרונט

די בלוטיגע געשעהענישען אין קראָקע, טשענ־סטאָכאָוו און לעמבערג, וועלכע האָבען אויפגעטרייסעלט פּוילען, ממש ווי אַנ'ערד־ציטערניש, האָבען אין פלוג געדראַפּט אַפּרוקען אַביסעל אָן א זייט די יודישע פראַגע אין פּוילען און טאַקע אויך בערוהיגען די אַנגעווייטאָגטע יודישע געמיטער.

קודם האָט דאָך די פּוילישע געזעלשאַפט ווי־טיגערע און אַקטועלע פּראָבלעמען צו לעזען, ברענ־דיגע און בלוטיגע פּראָבלעמען, וואָס לאָזען נישט וואַרטען מיט זייער ענטשיידונג אפילו קיין איינצי־גען איבעריגען טאָג.

א חוץ דעם זעהט מען דאָך דאָ בעשיינפּערלעך, ווי מיר האָבען שוין אַנגעוויזען, אַז דער יודישער ענין ווערט בכלל אוממיטלבאַר אריינגעשלעפּט אין פלאָנ־טער פון די פּוילישע פערהעלטענישען, אַז נישט די יודען זענען די שטעריש און איבערקעהרישע עלעמענטען, וואָס רופען ארויס די אומרוהען, און נישט מיט ראַבירען און מאָרדעוון יודען קען מען פערגרינגערן די פּוילישע ראַליע.

ס'איז דאָך קלאָר, אפילו פון אַנ'אויבערפלעכלי־כען בליק אויף די געשעהענישען, אַז דער ארויס־שטויס־פּראָצעס פון די פּאָליטישע, געזעלשאַפטליכע און עקאָנאָמישע פּאָזיציעס, וואָס איז אין די לעצ־טע 17 יאָהר פּראַקטיצירט געוואָרען לגבי יודען, האָט גורם געווען, אַז יודען שפּילען שוין גאַנץ ווייט נישט די ראָליע, וואָס ס'קומט זיי, לויט זייער פּראָצענט־פערהעלטעניש, אין דער פּוילישער עפענטליכקייט. אין די רויה פון די גרעסטע פּוילישע פּרכים, וואו די יודישע בעפעלקערונג בעטרעפט זיכער מעהר ווי צוואַנציג פּראָצענט לגבי דער אַלגעמיינער, איז צווי־שען די פערעפענטליכטע נעמען פון די אַקטיוו בעט־טייליגטע אין די געשעהענישען נישטאָ כמעט קיין איינציגער פּראָצענט יודען. ס'מאַכט נישט אויס, וואָס די אָרגאַניזאַציע פון „בונד" איז געווען רעפּרעזענ־טירט אינם לעמבערגער לוויה־קאָמיטעט און וואָס דער בונדישער פּאַרשטעהער איז אפילו ארעסטירט געוואָרען: צווישען די מאַסען איז דער יוד נישט קענטיג געווען, סיידען אפשר ביי די סטראַגאַנעס, וואו ער האָט געציטערט איבער זיין ביסעל האָב און גוטס בעת די כוליגאַנישע אַנפאַלען....

פונדעסטוועגען זעהען מיר, אַז די יודישע פראַגע געהט נישט אַראָפּ פון סדר היום אין דער פּוילישער געזעלשאַפט און פּרעסע, עפּעס ווי מ'וואָלט בכיוון געזוכט אינם יודישען ווינקעל א בעהעלטעניש פון די מאַטעריעלען פונם אייגענעם געוויסען פאַר נישט קענען געפינען קיין ענטפער אויף די מאַנ־טעגליכע פּראָבלעמען פונם לעבען. אדרבה, וואָס האַרבער און דראָהענדער ס'ווערט דער עקאָנאָמיש - פּאָליטישער פּרעג־צייכען אין לאַנד, אַלץ מעהר פערטיפט מען זיך אין דער יודישער סוגיא, ווי זוכענדיג אין איהר פּער־געסעניש פון אַלע פּיינען און ליידען..

און פּונקט ווי אין די אַלע טרויעריגע עקסצעסען וואָלטען געווען פערמישט דווקא יודען, הערען נישט אויף די סאַנאַטאָרישע און ענדעקישע וואָרט־זאָגערס צו פּאָלעמיזירען צווישען זיך מכוח דער יודען־פראַ־גע און מ'האַלט רק אין איין פּשטלען זיך, צי דורך יודישע פּאָגראָמען און בלוטיגע הריגות קען מען העל־פען פּוילען, אָדער ניין.

און דער ענדעקישער „דז. נאַראָד." לאָזט זיך נישט אַראָפּפיהרען פון זיין שליאַך און הערקלערט:

„מיר מוזען אויפן ערשטען פּלאַן ארויסרוקען די יודישע פראַגע. זי ווערט אַרויסגערוקט דערפאַר, ווייל יודען אין פּוילען זענען דער הויפּט גורם פון פאַנאַנדערפאַל, ווייל זיי זענען א חוץ דעם דער טאָר־מאָז פאַר די רייף־וואַרעמדיגע שינויים אין אונזער גע־זעלשאַפטליכער סטרוקטור, מ'דאַרף זיין בלינד, נישט צו זעהען, אַז די יודען זענען ביי אונז דער דאָמיני־רענדער שיכט, אַז אין זייערע הענט קלייבען זיך צו־נויף אַלץ מעהר די מאַטעריעלע און פּאָליטישע ווירק־קונגס־מיטלען, און אַז אויב דער דאָזיגער מצב וועט נישט ווערען איבערגעאַנדערשט ראַדיקאַל וועט דער פּוילישער פאָלק פערלירען זיין פּאַקטישע אומאָפּ־הענגיגקייט אין זיין אייגענער מלוכה".

מיר האָבען אַקאָרשט געזעהן די פאַלשקייט פון אָט דער הנחה, נישט בלויז וואָס יודען דאָמינירען נישט, נאָר זיי זענען פּאַקטיש ארויסגעשטויסען און כמעט שוין געבראַכט אין מיוועטש, און דאָך הערט מען נישט אויף צו האַלטען אַנגעשטעלט די נעוועהר געגען אונז. מ'קעמפט נישט בלויז מיט ווערטער, נאָר אויך מיט מעשים. מ'דריקט אריין אין אַלע פּאָרען פון לעבען, און וואו־נאָר מ'געפינט נאָך א יתר הפליטה פון יודישער עקזיסטענץ און ווירקזאַמקייט דאָרט בעמיהט מען זיך עס אויסצובריגען, אויסצו־וואָרצלען.

מ'רופט טאַקע ארויס די יודישע פּראָבלעם אין פאָדערגרונט, ווייל די ענגהאַרציגקייט און שמאָל־קעפּיגקייט דערלאָזען נישט קיין שום פּרוב, צו לעזען די אייגענע פּראָבלעם אויף אַנדערע אופנים. מ'מיינט אַז דער יודישער פּראָגנט איז די ליניע פונם קלענס־טען ווידערשטאַנד, הגם מ'וואָלט דאָך געדאַרפט אַ־דורכדריגגען טאַקע פון די לעצטע געשעהענישען, אַז די עלימינאַציע און עקסטערמינאַציע פון יודען האָט נישט געבראַכט קיין שום נוצען. אפשר נאָך ערגער געמאַכט, ווייל מ'האָט אונטערגעהאַקט די פלינגלען פון דער יודישער ענערגישער עקספּאַנסיע און אונ־טערנעהמערישקייט, מ'וויל ארויסרייסען ביי יודען דעם פּאַרטיגען סטראַגאַן, נישט פערשטייענדיג אַז יודען האָבען געשאַפען די בעדינגונגען פאַר דער פער־וואָרצלונג און פערשפּרייטונג פון האַנדעל און מלאָ־כה און אַז דורך אַקטיוויזירען און בעפליגלען די יו־דישע איניציאַטיוו און ענערגיע וואָלט מען געקענט שאַפען אומגעהויער ברייטע האָריזאָנטען פאַר דער פּוילישער פּראָדוקציע.

מיר האָבען עס בעוויזען אין די הונדערטער יאָה־רען פון אונזער לעבען אין פּוילען. בעזונדערס אין סוף פונם 19טען יאָהרהונדערט, ווען די פערטריבע־נע פון מאָסקווע האָבען אויפגעלעבט דעם פּוילישען מאַנטשעסטער, ווען די לאָדזער וואַיאַזשאָרען האָבען ענטפּלעקט דעם ווייטען מזרח און נאָכמעהר לעצטענס ווען די האַלב־טויטע ביאַליסטאָקער לאָדז האָבען אויף צו־להכעיס דעם פּסק־דין פון גראַבסקי'ן, אויסגעשפּרייט איהרע שפּירערס צו די ווייטע און נאָהענטע עקספּאָרט לענדער און אויפ־געלעבט איהרע טעקסטיל - אינדוסטריע.

וואָס־ווייטער, ווערט אַלץ אונזער קאַמף שווע־רער, אונזערע אויסזיכטען שמעלער; אָבער אויב זיי, אונזערע שונאים, רוקען ארויס די יודישע פראַגע אין פאָדערגרונט, לאָמיר אַליין איהר כאָטש נישט פערדוקען אין א הינטער ווינקעל, לאָמיר נישט לאָזען אַפּטויטען אונזער ענערגישע שעפערישקייט, וועלכע וועט פריהער שפּעטער מוזען ארויסווייזען דעם אמת, אַז מיר זענען נישט קיין עלעמענט פון פאַנאַנדער־פאַל, און פון טאָרמאָז, נאָר א פאַקטאָר פון ענט־וויקלונג און פּראָגרעס אין פּוילען, ווי אומעטום אין די לענדער פון דער יודישער דיאַספּאָרע.

פ. ק.

„ראַבאָטניק" וועגן דער דימיסיע פון וואַיעוואָדע שוויטאַלסקי

פאַרוואָס איז פערווערט געוואָרען דער פילם פון דער מעדעם־סאַנאַטאָריום ?

אין שייכות מיט דער דימיסיע פון קראָקאָווער וואַיעוואָדע שוויטאַלסקי, שרייבט גיעדזיאַלקאָווסקי אין נעכטיגען „ראָבאָטניק" פאָלגענדעס:

„דער אמתער גאַנג פון די געשעהענישען אין קראָקאָ איז שוין בעקאַנט; די דימיסיע פון ה' ק. שוויטאַלסקי האָט צוגעהתמעט דירעקט דעם „אמת וועגען קראָקאָ". מיר בעטראַכטען נישט די דאָזיגע דימיסיע אַלס א „פּאָליטישען טריאומף", מיט בע־טראַכטען זי אַלס א זאַך וואָס איז פון זיך אַליין פער־שטענדליך.

די לעמבערגער טראַגעדיע איז נאָך אַרומגערינ־גלט מיט א געוויסען נעפּעל, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען פערשידענע דראַמאַטישע פּרטים. אָבער די אַל־געמיינע אַנשויאונגען קען מען פעסטשטעלען נישט נאָר וואָס איז נוגע די סיבות (זיי האָבען ביי קיין שום פערשטענדיגען מענש נישט צוגעלאָזט קיין שום ספקות) נאָר אויך בנוגע די מעטאָדען וואָס זענען אַנ־געווענדעט געוואָרען, מעטאָדען וואָס רופען ארויס אין דער ראָלע פון סיבות דירעקטע טראַגישע פאָל־גען.

די דאָזיגע מעטאָדען זענען אין פּוילען ארויס־געוואַקסען פון דער פּסיכאָלאָגיע, פון די מנהגים, פון דער נאַאיווער דומעריי, פון „רעגירונגען פון שטאַרקער האַנד" — אַזעלכע ווי עס האָט זיי פער־שטאַנען און פערשטעהט די אַזוינגערופענע „פּילקאָוו־ניקעס" גרופּע. אין די בעגריפען, פּראָיעקטען, און די קאָנצעפּציעס פון דער דאָזיגער גרופּע פערוואַנדערט פון איין זייט עפּעס א אונגלויבליכע נאַאיוויטעט פערמישט מיט ציניזם — פון דער אַנדערער ווייטער — א אונגלויבליכע פרעמדקייט לגבי דער פּוילישער ווירקליכקייט, פערמישט מיט א „זעלבסטזיכערקייט" וואָס וואָלט געווען א פאַרס, ווען זי וואָלט נישט גע־ווען קיין טראַגעדיע אין... איהרע פאָלגען.

די פּוילישע ווירקליכקייט קען מען נישט „אַ־דורכמאַנצען". נישט „אַדורכמאַרטען" נישט „אויס־שפּילען אין פּענים". די הערען די אַזוינגערופענע פּילקאָווניקעס, האָבען נישט ארויסגעפיהלט אַז זיי־ער איצטיגע „אַפּאָגעיאָזע" מוז אַדורכפאַלען; עס שטעהט הינטער זיי קיינער נישט; אַלע וועגן גייען זיי; זיי האָבען דעם לאַנד נגנעבען צוויי זאַכען. „איטאַליענאַלע רעפּלאַציע" און די וואהל אָרדינאַ־ציע פון ה' סלאַווען. די לעצטע טעג איז זיי צוגע־וואָרפען געוואָרען עפּעס אַנדערש: דער סוף פון דער לעגענדע וועגען זייער כלימרשטער בעהאַלטע־נער און געהיימנישפולער מאַכט.

דאָס איז דער „פּלוס" פון אַזאַ לאַגע, ווי זי זעהט היינט אויס; דער „פּלוס" האָט זיין ווערט, הגם נישט דעם וויכטיגסטען ווערט; ווייל די פּאַקטי־שע לאַגע בעשטעהט אין דעם: פּוילען און איהר אונ־בעדינגטע נויטען פּאַסען זיך נישט אריין אין די ראַהמען פון סיסטעם און נישט אין די ראַהמען פון דער אַלטער אָרדנונג".

* * *

דער „ראָבאָטניק" ברענגט נאָך פון דער „פּרעס" אַנגעטור אַז די געשעהענישען פון די לעצטע טעג האָ־בען בעוואַרנט ווי מען הערט, די רעגירונגס פּאַק־טאָרען צו א רעוויזיע פון ביז־איצטיגען צושטאַנד אויפן פּרעסע געביט. עס האַנדעלט זיך נאָר וועגען דער בעציהונג פון די רעגירונגס קרייזען צו דער אַזוי־גערופענער רעגירונגס־פּרעסע וועלכע האָט אונטער־גענומען א קאַמפּאַניע געגען דער פּאָלעמיק פון פּרע מיער קאָשטשאַלקאָווסקים קאַבינעט.

* * *

אין לעצטען נומער פון דער „וויאַדאָמאָשטשי ל־טעראַצקיע" שרייבט סטעפאַניאַ זאַהאָרסקאַ וועגען דעם קאָנפיסקירטען פילם פון דעם מעדעם סאַנאַטאָ־ריום צווישען אַנדערעס פאָלגענדעס:

„עס איז געשעהען אמאָל אַז מען האָט אין פּוי־לען געמאַכט א גוטען פילם, א ערנסטען און זיין פּע־נעהם, בעוואוסט אין זיין אינהאַלט און פּערזאַנט וואָרהטליך אין זיין פאָרם. א חוץ דעם נאָך א סימפּאַ־טישען און ליבען אין זיין שאַפונגס מאַטעריע, א קינ־דער־פילם, וואָס דינט א גוטע זאַך, לטובת קינדער. א פילם האַלב רעפּאָרטאַזש, יעהנליך עטוואָס צו „לאַ מאַטערנעל" געווידמעט דעם יודישען סאַנאַטאָ־ריום אויפ'ן נאָמען פון מעדעם'ן אין מיעדזעשין, ווי אין א גליקליכער אָאַזע, היילען זיך און לעבען די אָרימסטע קינדער, וואָס ארויס פון די שרעקליכע גע־לעך פון דער יודישער אָרימקייט". און ווייטער:

„די ערצעהלונג וועגען לעבען פון די קינדער, אין סאַנאַטאָריום איז רוהיגער, דערנידריגטע און הונגע־ריגע בעשעפענישען קומען אריין אין גוטע און קלוגע הענט. זיי דערוויסען זיך וואָס איז דאָס אַזוינס לופט, גראָז, קרוליק, א פּראַשעק צו זיהען, פריהשטיק פּרייד, אָרגאַניזאַציע, אָרדנונג, סאָלידאַריטעט, זיי דערוויסען זיך וואָס דאָס איז אַזוינס טעאַטער, גע־זאַנג, א בוך, געזעלשאַפטליך לעבען. זיי הויבען אָן היילען און טראַכטען געזעלשאַפטליך. עס הויבט זיך אָן צו ריהרען דער גודל פון אַנדערע קינדער — קינ־דער פון די קויהלען אַרבייטער פון דאָמבראָווער ראַ־יאָן קויהלען נעפּים, און אָט קומט די גליקליכע גרופּע יודישע קינדער פון יודישען סאַנאַטאָריום צו־הילף יענע בלאַסע און אויסגעהונגערטע פּוילישע קינדער. דער פינאַל פון פילם איז א היילינגער און פיל פון נישט רעאַליסטישע האָפנונגען".

איבערגעהענדיג צו רעהדען וועגען די מאָטיוען פאַר וואָס דער צענזאָר האָט פערווערט דעם פילם שרייבט די זאַהאָרסקאַ: „עס איז שווער אָנצונעהמען אַז די צענזור זאָל אַנרופען די פּשוטע בעשרייבונג פון דער יודישער אָרימקייט. וואָס איז איבער־גענומען נאָר א פּראָצענט אָן לגמרי נישט קיין נייעס. א העצערישע אויסנוצונג פון דער אָרימקייט פון די מאַסען: א בעדייטענד ברייטער, גענויער און נישט בעטרעכטיגע צו די יודישע בעציהונגען, בילד פון אָ־רימקייט האָבען געגעבען למשל קראַהעלסקאַ און פּרוס אין בוך: דאָס לעבען פון אַרבייטסלאָזע. אַנקעטען פאָרשונג וועגען לעבען פון אַרבייטסלאָזע אין פּוי־לען. צי האָט קראַהעלסקאַ אויך געהעצט ? און צו זאַמען מיט איהר דער אינסטיטוט פון געזעלשאַפט־ליכע פראַגען וועלכער האָט ארויסגעגעבען אַזעלכע און ענליכע ביכער? צי בעדראָהען אויך די דאָזיגע אויסגאַבע די לעבעדיגסטע אינסטינקטען פון דער רעפּובליק ?

און אפשר איז דאָס די פריינדשאַפט פון די יודי־שע קינדער מיט די קינדער פון די קויהלען אַרבייטער אַזוי געפעהרליך פאַר דער רעפּובליק? אפשר איז דאָס דער פּראַשעק צו ציהען און דאָס קאַפּעל וואָס איז אַראָפּגעוואָרפען געוואָרען פון קאָפּ פון קליינעם יוד, וועלכער וועט שוין קיינמאָל נישט געהען אין הדר ?..

א געשפּרעך מיטן שפּאַנישען פּרעמיער אזאַנא

אין „דאָס נויע טאַגעבוך" איז פערעפענטליכט א אינטערוויאו מיט דעם שפּאַנישען פּרעמיער אזאַנא, וועלכער האָט צווישען אַנדערעס ערקלערט פאָלגענ־דעס: „די רעאַקציאָנערען פון די רעכטע האָבען פערלוירען די פעהיגקייט צו רעגירען מיט שפּאַניען. עס האָט זיי געפעהלט די איינהייטליכקייט, זיי זענען געווען האַלב רעפּובליקאַנער און האַלב מאָנאַרכיס־טען און די איינציגע צו וועלכער אַלע האָבען מסכים געווען אין רעגירונגס לאַגער איז געווען די פערפאָל־גונג פון פּראָלעטאַריאַט. זיי האָבען פּראָוואָצירט די אַסטורישע רעוואָלוציע, ווייל זיי האָבען געגלויבט, אַז דורך איר אונטערדריקונג וועלען זיי האָבען די מעגליכ־קייט צו רעגירען אָהן פּאַרלאַמענט. דער רעזולטאַט איז געווען דער אַז די רעפּובליקאַנער זענען געקומען צו הער איבערצייגונג אַז אויף דער טראַגער זאָל ווייטער אַנהאַלטען וועלען זיי אַלע זיין פּראַוואָרטיילט צום אונטערגאַנג. צוליב דער דאָזיגער מורא איז גע־קומען צום איינהייטס־פראָנט וואָס האָט דערפיהרט צום איצטיגען קאַבינעט.

בכדי צו פערהיטען דאָס די רעכטע זאָלען מעהר נישט קומען צו דער מאַכט, ווערען פּראָיעקטירט אַגראַר רעפאָרם און שטייערען, אין מערץ האָבען 60 טויזענד פּויערען בעקומען באָדען. א חוץ דעם וועל־לען איניגען מעהרערע הונדערטער טויזענט העקטאַר באָדען פון פעאָדאַלען בעזיץ ענטאייגענט ווערען.

„ביז איצט — האָט איאַנא ערקלערט — זענען אין שפּאַניען געווען צוויי קלאַסען: די וואָס אַרבייט און דער קלאַס פאַר וועלכע עס ווערט געאַרבייט. נישט אַרבייטענדיגע וועט איצט מוזען פערשוואונדען".

צו דעם צוועק וויל אזאַנא נישט נאָר ענטאייגענען געוויסען באָדען, ער וועט אויך אויף די גרויסע גרונד בעזיצער אַרויפלעגען די שווערסטע שטייערען און אַזוי אַרום מאַכען א סוף צו דעם ריזיגען גרונדבעזיץ. א חוץ דעם וועלען אַרויפגעלעגט ווערען דראַקאָנישע שטייערען אויף די הכנסות פון בעוועגליכען בעזיץ און אויף יעדען נישט אויסגענוצטען פערמעגען. אין משך פון 1936 וועט די מלוכה אויסגעבען הונדערט מיליאָן פּעזעטען בכדי צו פערלייכטערן די אַגראַר רעפאָרם. אין קומענדיגען יאָהר וועט נאָך מעהר געלד זיין צו דיספּאָזיציע. די פּויערים וועלען בעקומען געלד בכדי זיך איינצוקויפען דעם נויטיגען אינווענטאַר.

אזאַנא האָט דאָן אָפּגעגעבען פאָלגענדע איבער־רעפּאָרם איז דאָס צוריקגעבען דעם באָדען צו די ראַשענדע ערקלערונג: דער יסוד פון אונזער אַגראַר רעפאָרם אויף א קאָלעקטיווען באַזיס. מיט הונדער־טער יאָהרען צוריק זענען די קאָלעקטיווען געווען א טראַדיציע אין שפּאַנישען דאָרף און א סך פון דעם איצט פערטיילטען לאַנד וועט בענוצט ווערען צו אָר־גאַניזירען קאָלעקטיווע ווייצען פערמען אָדער קאָלעק־טיווע פאַשע באָדען.

•

„גלייכצייטיג מיט דעם אַגראַר רעפאָרם — האָט אזאַנא ווייטער ערקלערט — ווערען אַדורכגעפיהרט ווערען צאָהלרייכע געזעלשאַפטליכע רעפאָרמען וואָס וועלען מעגליך מאַכען דער מלוכה און די אַרבייטער צו האָבען א גרעסערע דעה אין דער אינדוס־טריע, אָבער מעהר נישט; א סאָוויעט רעפּובליק איז אין שפּאַניען אוממעגליך. וואָס איך וויל איז א זעהר לינקע רעפּובליק מיט דעם צומיש פון איניגע סאָ־ציאַליסטישע רעפאָרמען".

אזאַנא האָט ווייטער ערקלערט, אַז מצד דער אַר־מעע דראָהט נישט קיין סכנה דער יונגער רעפּובליק. די פאַשיסטישע אָרגאַניזאַציעס זענען אויפגעלעזט און זייערע פיהרער געפינען זיך אין תפיסה. ער האָפט דעריבער צו בעהערשען די לאַגע. ער ווייסט, אַז די מאָנאַרכיסטען העצען אין דער אַרמעע געגען די רעפּובליקאַנער און נעמען די קירכען שרפות. „די שפּאַנישע קירכע — זאָגט אזאַנא — פערנעהמט זיך מיט פּאָליטיק און עס איז דעריבער נישט קיין וואונדער אַז זי ווערט אַנגעגריפען. ווער עס שטעהט אויפן פראָנט קען געטראָפען ווערען פון א קויל". ער איז אָבער ענטשלאָסען זיך אקעגענצושטעלען יעד־רען מין פון געוואַלדטאַטען פון וועלכער זייט זיי זאָ־לען נישט קומען און אַלע טיילען פון איינהייטס־פראַנט זענען דערמיט מסכים...

אויף דער פראַגע צי עס איז נישט פאַראַן קיין מורא אַז די איינהייט וועלכע בעשטעהט פון פערש־ידענע עלעמענטען ווי לינקס בירגערליכע רעפּובלי־קאַנער, רעוואָלוציאָנערע און רעפאָרמיסטישע סאָ־ציאַליסטען און פון קאָמוניסטען וואָס זייער פעראייניגונג האָט געבראַכט דעם נצחון בעת די וואַהלען, זאָל זיך נישט צופאַלען — האָט אזאַנא געענטפערט: איך האָף אַז נישט. עס איז שווער אָבער איך בין זיכער געהולדיג, די ראַדיקאַלען ווייסען פון דער טרי־ריגער דערפאַהרונג וואָס עס וועט געשעהען ווען זיי זאָלען זיך פונאַנדערפאַלען און וויחער לאָזען צו דער מאַכט די רעאַקציאָנערען".

עקספּערטען־עקספּעדיציע קיין עקוואַדאָר

לאָנדאָן (יט"א) אין פערשטענדיגונג מיט מאַסגעבענדע קרייזען פון ענגלישען יודענטום, איז די טעג אָפּגעפאָהרען פון ליווערפּול קיין עקוואַדאָר אַנ'עקספּערטען־דעלעגאַציע, כדי אויפ'ן אָרט צו שטודירען די מעגליכקייטען און אויסזיכטען פון אינדוסטריעלער און לאַנדווירטשאַפטליכער קאָלאָני־זאַציע אין דעם לאַנד. די דעלעגאַציע בעשטעהט פון די ה"ה צ. הענריק און א. גאָלאָדעץ. ה' הענריק איז אַ מיטגליד פון ועד הקהלות און וויצע־פאָר־זיצער פון יודישען נאַציאָנאַל־פאָנד אין ענגלאַנד. ער איז אַ בעדייטענדער פאַכמאַן אויפ'ן געביט פון קאָלאָניזאַציע און איז 20 יאָהר געווען טעטיג אַלס ציוויל־אינזשענער פון דער בריטישער אַדמי־ניסטראַציע אין אינדיען און מעזאָפּאָטאַמיען. און ה' גאָלאָדעץ איז א פאַכמאַן אין קאָלאָניזאַציע פראַגען. די דעלעגאַציע האָט בדעה צו פאַרברענגען אין עקוואַדאָר 2—3 חדשים, און אונטערזוכען די קאָנצעסיאָנס־שטחים, וועלכע די רעגירונג פון עק־וואַדאָר האָט פאָרגעלעגט דעם פאַריזער אינטער־נאַציאָנאַלען קאָמיטעט פאַר אימיגראַציע אין עק־וואַדאָר.

שוועסטער פון „פעניקס"־דירעקטאָר זיך גענומען דאָס לעבען

ווין (יט"א). די שוועסטער פון „פעניקס"־דירעקטאָר בערלינער, די 71־יעהריגע יאָהאַנאַ ליטווין איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך עפענען די גאַזדרערען. ווי מען גיט איבער, זאָל די זקנה האָבען בעגאַנגען זעלבסטמאָרד אויס מורא, אַז זי וועט פערלירען די פּענסיע פון 400 שילינג מאָ־נאַטליך, וועלכע זי פלעגט בעקומען פון דער גע־זעלשאַפט „פעניקס".

...ער נאַצי־בּאָיקאָט מאַכט חרוב די דייטשע ווירטשאַפֿט

סעסיע פֿון ראַט פֿון אַנטי־נאַצישער וועלט־ליגע

...(יט"א). אין לאָנדאָן איז פֿאָרגעקומען ...שטע יערליכע גענעראַל פֿערזאַמלונג פֿון דעם ...פּאַרטייאישען וועלט־ראַט צו בּעקעמפֿען דעם ...נאַל סאָציאַליזם.

...ט א גרויסער רעדע איז אויף דער פֿערזאַמלונג ...געטרעטען דער פֿיהרער פֿון דער ענגלישער פּראָ... ...אַנגלער אַרבּייטער בּעוועגונג סער וואָלטער ...יין. וועלכער וואָרענט די בּריטישע עפֿענטליכ־ ...נישט צו לאָזען זיך פֿערפֿיהרען פֿון דייטשלאַנדס ... פֿאָרשלאָגען איז נישט צו פֿערגעסען די פֿער־ ...נים וואָס דער היטלער רעזשים איז בּעגאַנגען ... דער דעמאָקראַטיע און די פֿרייהייטס אידעע

...זיין פֿאָרשלאַג פֿון סער וואָלטער סיטריין האָט ...גענעראַל פֿערזאַמלונג אָנגענומען א רעזאָלוציע, ... פֿעראורטיילט די פֿערשטאַרקטע רדיפֿות פֿון ...ישע, רעליגיעזע און פּאָליטישע מינדערהייטען ...דייטשלאַנד. די האַנדלונג פֿון דער רייכס רעגי־ ... וואָס שאַפֿט א נייעם און גיגאַנטישען מלחמה־ ...אַניזם, און דעם פֿאַקט וואָס דייטשלאַנד צי־ ... אינטערנאַציאָנאַלע טראַקטאַטען, וועלכע זי ... פֿרייוויליג אונטערגעשריבּען. דער ראַט בּעשטע־ ... נאָכאַמאָל זיין ענטשלאָסענהייט פֿאָרטצוזעצען ... בּאָיקאָט פֿון דייטשלאַנד בּיז דער צייט, ווען די ...ליזאַציע וועט צוריקגעשטעלט ווערען אין איהר־ ...עכט אין דייטשען רייך, און דער ראַט האָפֿט צו ...פֿערשטאַרקטען בּאָיקאָט פֿון נאַצי דייטשלאַנד.

... אויף אַנ'עפֿענטליכער אויפֿנאַהמע, וואָס איז פֿאָר־ ...מען לכבוד די דעלעגאַטען פֿון דער ראַטען־סע־ ... האָט סער וואָלטער סיטריין גערופֿען צו קאָנפֿראָנ... ...ן דייטשלאַנדס זיסע שלום רייד מיט דער שוואַר־ ... היטלער ווירקליכקייט אין דייטשלאַנד. די דאָזי־ ... קאָנפֿראָנטאַציע וואָלט דער וועלט געעפֿענט די ...אויגען.

...רעכענדיג וועגען דער ווירקונג פֿון אַנטי־דייט־ ...ן בּאָיקאָט שטעלט פֿעסט סער וואָלטער סיטריין אז דער בּאָיקאָט איז גורם א חורבן אין דער דייטשער ווירטשאַפֿט, די עקאָנאָמישע לאַגע פֿון דייטשלאַנד ווערט ערגער פֿון טאָג צו טאָג, און דער אינטער־נאַציאָנאַלער בּאָיקאָט האָט דערין זיין גרעסטען חלק. דער עקאָנאָמישער און פֿינאַנסיעלער בּאָיקאָט פֿון דייטשלאַנד וועט מוזען בּהכרח טאַקע זיך דעם אונ־טערגאַנג פֿון דער אַפּשוילכער דיקטאַטור.

אין דעם זעלבּען גייסט האָבּען גערעדט סער נאָר־מאַן אַנחזשעל, וויקהעם סטיד, פֿיליפּ נאָעל. א.א. וויקהעם סטיד שטעלט פֿעסט אז דער נאַצישער קרייצצוג איז געווענדעט נישט בּלויז געגען יודען, נאָר געגען אַלע וואָס טיילען נישט די נאַצישע אַנ־שויאונגען, סטיד דריקט אויס שטוינונג ווי אַזוי קען אַנ'ענגלישער פּרעמיער — אין היינטיגען פֿאַל בּאַלד־ווין — פֿליהען שטילשווייגענד אין אַנבּליק פֿון אַ־זעלכע געשעהענישען ווי די, וואָס קומען פֿאָר אין דייטשלאַנד.

דער ראַט האָט אויסגעהערט בּעריכטען וועגען דער אַנטי־נאַצישער בּאָיקאָט בּעוועגונג אין גרויס־בּריטאַניען, פֿעראייניגטע שטאַטען, פֿראַנקרייך, בּעל־גיען, האָלאַנד, טשעכאָסלאָוואַקיי, רומעניען, לוקס־סעמבּורג, גריכענלאַנד, שווייץ, שוועדען, דרום אַפֿרי־קע און עגיפּטען.

טראַגישע לאַגע פֿון דייטשער יודענטום געשילדערט אויף סעסיע פֿון יודישען קהלה־פֿערבּאַנד אין פּרייסען.

בּערלין, (יט"א) אויף דער סעסיע פֿון ראַט פֿון יודישען קהלות פֿערבּאַנד אין פּרייסען איז געשיל־דערט געוואָרען די עקאָנאָמישע קאַטאַסטראָפֿע פֿון די יודען אין דייטשלאַנד און זייער צאָהלמעסיגע ירידה. דער קהלות פֿערבּאַנד נעהמט אַרום 800 קהלות אין פּרייסען.

די הויפּט־פֿאַקטען וואָס זענען פֿעסטגעשטעלט געוואָרען אין די פֿאָרגעבּראַכטע בּעריכטען זענען פֿאָלגענדע:

די צאָהל יודען אין דייטשלאַנד איז בּערייטענד געפֿאַלען און בּעטרעפֿט איצט 445 טויזענד.

פֿון די 800 יודישע קהלות וואָס געהערען צום פּרייסישען קהלות פֿערבּאַנד, שטעהען העכער 370 בּיים ראַנד פֿון אונטערגאַנג און האַלטען זיך נאָך ווי עס איז בּלויז א דאַנק די סובּסידיעס וואָס זיי בּע־קומען פֿון בּערלין.

אין רעזולטאַט פֿון דער אַלגעמיינער אַנטי־יודי־שער פּאָליטיק, בּאָיקאָט א.אז.וו. זענען פֿיל קהלות געוואָרען אַזוי גוט ווי ליקווידירט. און דער אויסער־ליכער צייכען פֿון דעם דאָזיגען מעמד איז דאָס, וואָס די סינאַגאָגען בּנינים פֿון די דאָזיגע קהלות זענען פֿערקויפֿט געוואָרען.

דאָס טעמפּאָ, אין וועלכען עס קומט פֿאָר די אַ־רויסשטויסונג פֿון יודען פֿון דער ווירטשאַפֿט, האָט גורם געווען דאָס כמעט א העלפֿט פֿון פּרייסישען יו־דענטום איז שוין איצט פּויפּעריזירט.

א גרויסע צאָהל יודישע קהלות אין סאַאַר־געבּיט איז ליקווידירט געוואָרען און דער אינווענטאַר פֿון די דאָזיגע קהלות ווערט איבּערגעפֿיהרט אין דער יודי־שער קהלה אין זאַאַרבּריקען.

דער קהלות פֿערבּאַנד גרינדעט איצט א ספּעציעל בּיוראָ וואָס וועט האָבּען די אויפֿזיכט איבּער די אָבּיעקטען פֿון ליקווידירטע יודישע קהלות (סינאַ־גאָגען־בּנינים, אינווענטאַר, בּיבּליאָטעקען א.אז.וו.) דאָס בּיוראָ וועט אויך האָבּען די אויפֿזיכט איבּער די בּית־עלמינס פֿון די ליקווידירטע יודישע קהלות.

דער בּעריכט שטעלט פֿעסט אז אין איצטיגען רעזשים בּעקומען נישט מעהר די יודישע קהלות די סובּסידיעס, פֿון וועלכע זיי פֿלעגען געניסען זייט צעהנדליגער יאָהרען אויף אויסצוהאַלטען שפּיטאַ־לען, מושבי־זקנים, בּתי־יתומים, א.א.וו. די יודישע קהלות זענען איצט אינגאַנצען אָנגעוויזען אויף זייע־רע אייגענע מיטלען.

—*X*—

ראַדיאָ - ווינקעל

—*※*—

די פֿינאַנץ מיטלען פֿון פּוילישען ראַדיאָ אין פֿערגלייך מיט'ן עשירות פֿון ראַ־דיאָ אין אויסלאַנד.

די ראַדיאָ הערערס האָבּען אָפֿט ליבּ צו מאַכען א פֿערגלייך צווישען דעם פּוילישען ראַדיאָ און דער אויסלענדישען. דאָס איז אַפֿילו גאַנץ פֿערשטענדליך, וואָרום בּיי קיין שום אַנדערער זאַך איז נישט אַזוי לייכט דורכצופֿיהרען א פֿערגלייך ווי בּיי ראַדיאָ, דער ראַדיאָ גיט די מעגליכקייט צו הערען סיי היגע אוידיציעס, סיי אויסלענדישע...

פֿאַקטיש איז דער דאָזיגער פֿערגלייך נישט שטענ־דיג אויסגעהאַלטען, ווען דער ראַדיאָ הערער איז נישט צופֿרידען פֿון וועלכער אוידיציע, וואָס ער האָט אין פּוילישען ראַדיאָ, גיט ער א שטעל אָן אויף אַנ'אויס־לענדישער כוואַליע און האָרכט אַזוי נאָך עטליכע צעהנדליג סטאַציעס, וואָס דער אַפּאַראַט זיינער קאָן נאָר אויפֿנעהמען אויבּ עס זענען ווידער דאָ אַזוי פֿיל אויסלענדישע סטאַציעס, מוז דאָך דער ראַדיאָ־הערער ממילא אַנטרעפֿען אויף אַזאַ פּראָגראַם, וואָס קומט אויס לויט זיין געשמאַק. אָבּער דעם זעלבּען פּראָגראַם וואָלט ער עטוואָס שפּעטער געהאַט אויך אין פּוילישען ראַדיאָ.

קיינער אין פּוילען האָרכט נישט אויס די אויס־לענדישע ראַדיאָ סטאַציעס פֿון בּעגינען בּיז אָוועט, אַפֿילו עטליכע שעה אין טאָג, ווי מען הערט געוועהנ־ליך דעם פּוילישען ראַדיאָ, אויך נישט. און דאָס איז טאַקע די הויפּט־זאַך, וואָס טייל ראַדיאָ הערערס מיי־נען אז די אויסלענדישע פּראָגראַמען זענען עפּעס שטענדיג בּעסערע און פֿיינערע.

די פּראָגראַמען פֿון אַלע ראַדיאָסטאַציעס אין גאָר דער וועלט זענען געוועהנליך איינער צום אַנדע־רען, דאָסגלייכען זענען אויך געוועהנליך די מיינונגען פֿון די ראַדיאָ סטאַציעס מכּוח די פּראָגראַמען. וואָס עס גיבּען זייערע אייגענע סטאַציעס. נישט דאָס איז דאָ דער עיקר, געהט מען שוין יאָ מאַכען א פֿערגלייך צווישען פּוילישען ראַדיאָ און דעם אויסלענדישען מוז מען אויך נעהמען אין בּעטראַכט א סך אַנדערע פֿאַקטאָרען, וואָס האָבּען פֿיל צו זאָגען בּנוגע דעם ווערט פֿון די פּראָגראַמען.

קודם כּל זענען פֿערשיידען די אַרטיסטישע קאַפּי־טאַלען פֿון בּלערליי מדינות איבּער גאָר דער וועלט און פֿערשידען זענען אויך די געלד קאַפּיטאַלען מיט וועלכע דאָס ראַדיאָ ווערען דיספּאָניחט. למשל, דער איטאַליענישער ראַדיאָ קאָן אויפֿטרעפֿען צעהנער אָ־פּערעס א חודש און זאָל דער ענגלישער ראַדיאָ ווי שטאַרק זיך אָנשטרענגען, וועט ער דאָס פּאָרט נישט בּעוויזען, דער דייטשער ראַדיאָ קאָן אין א חודש אַנגאַזשירען צום ראַדיאָ פּראָגראַם העכער 1000 מאַן אויספֿיהרען פֿון לייכטע אוידיציעס, בּשעת דער פּוי־לישער ראַדיאָ קאָן אַזעלכע האָבּען בּלויז א פּאָר צעהנ־דליג. וואָרום דער היגער אַרטיסטישער מאַרק איז כּלאָט נישט אַזוי רייך. א סך מאָל מוז דער פּוילישער ראַדיאָ ערשט נעהמען אייננקנעלען מיט די געהעריגע מיקראָפֿאָן אַרטיסטען וואָס עס געהט נישט צו אַזוי לייכט. דאָס איז שוין אַזאַ אַרבּייט וואָס ערגעץ אַנ־דערש איז זי, אַלס ראַדיאָ פּראָבּלעם, אינגאַנצען נישט פֿאַראַן.

די וויכטיגסטע אונטערשידען זענען אָבּער נאָגע די מאַטעריעלע מיטלען, מיט וועלכער דער ראַדיאָ פֿון יעדען איינעם דיספּאָנירט, א פֿאַקט איז אז דער דייט־שער ראַדיאָ דיספּאָנירט מיט א קאַפּיטאַל פֿון 348 מיליאָן זל. א יאָהר, דער ענגלישער — מיט 94 מי־ליאָן זל. דער פֿראַנצויזישער — מיט 45 מיליאָן זל.

און ווי אַזוי זעהט עס אויס אין פּוילען?

די צאָהל אַבּאָנענטען פֿון פּוילישען ראַדיאָ האַלט טאַקע אין איין וואַקסען, אָבּער נאָך פֿיל וואַסערען וועלען דורכלויפֿען בּיז די הכנסות פֿון פּוילישען ראַ־דיאָ וועלען געבּען די מעגליכקייט צו קענען מאַכען א פֿערגלייך צווישען פּוילישען און דעם אויסלענדי־שען ראַדיאָ. דער פּוילישער ראַדיאָ דיספּאָנירט מיט א קאַפּיטאַל פֿון קוים 133 מיליאָן זלאָטעס!

פֿון אָט דעם בּעשיידענעם בּודזשעט מוז דער פּוילישער ראַדיאָ חעקען נישט בּלויז די לויפֿענדע הוצאות אויף פּראָגראַמען, טעכניק און אַדמיניס־טראַציע, נאָר ער מוז אויך פֿונאַנדערבּויען נייע סטאַ־ציעס און בּעצאָהלען די התחייבותן צו אויסלאַנד, וואָס מען האָט אַמאָל גענומען אויף אויפֿצושטעלען די סטאַציע אין ראַשין.

דער פֿערגלייך פֿון די דערמאָהנטע פֿיער בּו־דזשעטען ווייזט שוין גאַנץ בּולט, ווי בּעשיידען עס קומט אויס דער בּודזשעט פֿון פּוילישען ראַדיאָ, גלייכ־צייטיג זעהט זיך אַרויס, וואָסערע אָנשטרענגונגען דער פּוילישער ראַדיאָ מוז אַלץ מאַכען כּדי אויסצו־קומען גלייך מיט'ן אויסלענדישען ראַדיאָ.

סטאַכאַנאָוו-סיסטעם אין א שפּיטאַל *)

איך בּין געפֿאָהרען אין אַ אויטאָמאָבּיל און ...האָט זיך איבּערגעקעהרט. פֿונ'ם שטאַרקען ...קלאַפּ האָב איך פֿערלוירען דעם בּעוואוסטזיין. ...ט גערעדט — איך האָב געחלש'ט. און ווען ...האָט מיך דערמינטערט, האָב איך דערזעהען, ...איך געפֿין זיך אין אַ שפּיטאָל. נעבּען מיר ...געשטאַנען אַ בּאַרמהערציגע שוועסטער, און ...פֿאַנדראַזשירענדיג מיר דעם קאָפּ, האָט זי גע־...זאָגט:

— אַך, חבר פּאַציענט, איך בּין אייך אַזוי ...דאַנקבּאַר! און עס פֿרעהט מיך אַזוי וואָס איהר ...האָט זיך צוקלאַפּט פּונקט דאַן ווען ס'זענען דאָ ...ענע אַרבּייטסשטונדען. איהר פֿערשטעהט, איך ...האָב אייך צו פֿערדאַנקען הערפֿאַר, וואָס איצט וועל ...איך שוין הייסען אַ סטאַכאַנאָווקאַ. און זאָל זיך ...א לוואָזוגאַ ערגערען... לויט'ן פּלאַן איז דער ...אומגליקספֿאַל מיט אייך נישט געווען אין חשבּון; ...האָב נישט געקענט וויסען צי ס'וועט היינט ...קומען נאָך אַ פּאַציענט, איצט וועט עס הייסען, ...איך האָב פֿערגרעסערט מיין אַרבּייטס־נאָרמע ...איך וועל אַרויף אויפֿ'ן צעטעל אלס אַ בּאַרמ־...הערציגע שוועסטער אַ סטאַכאַנאָווקאַ...

...פֿערגעסענדיג אָן די ווערטאַגען, האָב איך, ...פֿערוואונדערט, זיך צוגעהערט צו דעם וואָס ...זי רעדט.

— ליבּער טייערער חולה! — האָט זי ווייטער ...גערעדט. — איהר האָט מיך פּשוט געראַטעוועט. ...איך וועל אייך קיינמאָל די טובה נישט פֿאַר־...געסען! און איך בּעט אייך, זייט רוהיג, מיר וועל־...ען אייך אויסהיילען צו דער מינוט, לויט'ן סטאַ־...כאַנאָוו־סיסטעם. בּיי אונז אין שפּיטאָל, דאַרפֿט ...איהר וויסען, איז דער קאַמף פֿאַר קוואַליטעט און ...פּראָדוקציע אַוועקגעשטעלט אויף אַ גאָר בּריי־...טען שטייגער, נישט אַזוי ווי אין אַנדערע שפּי־...טאָלען...

ווען מען האָט מיך אַריבּערגעטראָגען פֿון ...איין צימער אין אַנדערען, האָט מען זיך אַזוי ...געיאָגט, אַז דער קאָפּ האָט זיך מיר אַזש פֿער־...דרעהט. זינט איך לעבּ, בּין איך נאָך אין אַזאַ שנעל־...קייט אימפּעט נישט געווען.

— מאַרוסיאַ! — האָט מען אויסגעשריגען ...ווען מ'האָט מיך אַריינגעטראָגען. — פֿערשרייבּט ...אַז דאָס אַריבּערטראָגען דעם חולה האָט געדויערט ...איין מינוט מיט זעקס און אַ האַלבּ סעקונדען.

און דער בּריגאַדיר האָט בּאַלד בּערעכענט.

— איהר האָט געבּראָכען דעם רעקאָרד פֿון ...אַריבּערטראָגען אַ חולה — האָט ער געזאָגט — ...די נאָרמע איז געדעקט פּונקט אויף אַכט הונדערט ...פּראָצענט!

צום צוקלאַפּטען קאָפּ האָב איך נאָך געהאַט ...אַ צובּראָכענעם פֿוס אויך. דער ווערטאָג אינ'ם ...פֿוס איז געוואָרען יעדעס מאָל שטאַרקער און שטאַר־...קער. איך האָב זיך געוואָלט פֿאַרגעסען א ביסעל, ...אָבּער דאָס איז געווען אוממעגליך, ווייל ס'איז ...נישט אַוועק אַפֿילו קיין מינוט אָן א בּאַרמ־...הערציגע שוועסטער זאָל נישט קומען צו מיר: איינע האָט צוגעבּראַכט ...א צווייטע האָט אָפּגעמאָסטען דעם טעמפּעראַטור, ...א דריטע האָט געבּראַכט א רעצעפּט, א פֿערטע, ...א פֿינפֿטע, א זעקסטע. און אַלע האָבּען זיך געטומלט ...אין צימער. ... לויט'ן אויסגעאַרבּייטען פּלאַן. עס איז אונ־...מעגליך געווען ... א דרעמעל, און ווען איך האָב שוין יאָ געכאַפּט ...א דרעמעל, האָט מען מיך בּאַלד אויפֿגעוועקט.

— חולה! — האָב איך דערהערט ווי מ'רופֿט מיך. — בּיי אונז האָבּען זיך איצטער אָנגעהויבּען די סטאַכאַנאָווישע מעת־לעת'ן. איהר וועט זיך אויך בּעטייליגען אין דער אינדוסטריעלער בּע־ראַטונג.

איך האָב זיך אָנגעטאָן אַ כּח צו פֿערגעסען אָן די ווערטאַגען. פֿערקריצענדיג די ציינער האָב איך זיך צוגעהערט צו דער רעדע פֿונ'ם הויפּט־דאָקטאָר ליבּערמאַן.

— אונזער אויסגעאַרבּייטער פּלאַן, — האָט ער געזאָגט, — טראָגט אַריין א בּעשטימטען אינ־דוסטריעלען ריטם, ער שאַפֿט אָפּ דעם אָפּשטעל און מאַכט די אַרבּייט, דאָ בּיי אונז אין שפּיטאָל, קולטורעל. יאָ! פּונקט ווי די פּינקטליכקייט אויף אייזענבּאַהנען דאַרף זיין אַנ'אייזערנער געזעץ אין דער טראַנספּאָרטאַציע, אַזוי דאַרף און מוז די פּינקטליכקייט אין אַ שפּיטאָל אויך זיין אַנ'אייזער־נער געזעץ, ווייל אין אַ שפּיטאָל דאַרף אויך זיין פּונקט אַזאַ אינדוסטריעלער פּלאַן; די אינ־דוסטריע פֿון אונזער שפּיטאָל — דאָס זענען די פּאַציענטען, און מיר מוזען אָנפֿיהרען אַ קאַמף פֿאַר קוואַליטעט...

די שטימע פֿונ'ם הויפּט־דאָקטאָר האָט פֿער־הילכט דאָס קראַנקען־צימער:

— מ'דאַרף צוקלאַפּען און מיט'ן וואָרצעל אַרויסרייסען די רעכטס־אָפּאָרטוניסטישע „טעאָר־יעלער" וועגען דער אוממעגליכקייט אָנצוווענדען די סטאַכאַנאָוו־סיסטעם אין דער מעדיצין...

מיט דעם איז ער אויסען געווען צו טרעפֿען די עלטסטע בּאַרמהערציגע שוועסטער פֿון דער כירורגישער אָפּטיילונג, ווייל זי האָט זיך נישט געוואָלט אונטערוואַרפֿען דעם סטאַכאַנאָוו־סיסטעם, וואָס מען האָט איינגעפֿיהרט אין שפּיטאָל. קוקענדיג אויף אַלעמען מיט גרויס בּצחון האָט דער דאָקטאָר ליבּערמאַן זיין רעדע אויסגעציקלעט, און געענדיגט האָט ער מיט אַ לאָזונג:

— ליקווידירען וואָס שנעלער די היגיענישע־ליגקייט און געזונד היטונג און עס אויסגלייכען מיט דער ליניע פֿון די פּראָגרעסיווע געבּיטען אין דער פֿאָלקס־ווירטשאַפֿט!!!

נאָכדעם ווי דער הויפּט־דאָקטאָר איז אַוועק, האָט מיט די פּאַציענטען אָפּגעהאַלטען אַ בּעראַטונג די בּאַרמהערציגע שוועסטער, וואָס האָט אין יע־נעם טאָג געהאַט דעם אויפֿזיכט איבּער'ן שפּיטאָל, זי איז דעמאָלט געווען אויף דער „יוּאָך". און כאָטש זי האָט דאַן געאַרבּייט צוועלף שעה א טאָג, איז אַלץ בּיי איהר געווען אויסגערעכענט אויף דער מינוט און דערפֿאַר טאַקע האָט זי גע־בּעטען, אַז די פּאַציענטען זאָלען זיך צו איהר ווענ־דען נישט גלאַט אַזוי זיך, ווען זיי דאַרפֿען זי, נאָר לויט'ן אויסגעאַרבּייטען פּלאַן. זי האָט געוואָלט, אַז די פּאַציענטען זאָלען וויסען, אַז פֿון אַכט בּיז דריי מינוט נאָך אַכט נעהמט זי אָן בּעשטעלונגען אויף עסען, ... נאָך אַכט בּיז פֿינף מינוט נאָך אַכט ...

און פּונקט דאַן איז מיר נישט גוט געוואָרען ...

איך האָב ווידער געחלש'ט. און ווען מען האָט מיך דערמינטערט ...

— בּעשטעלט עסען... זופּקאַקאָאויפֿווי־

דערו!..

וואָס דאָס מיינט האָב איך נישט געוואוסט, און פֿרעגען זי האָב איך נישט געקענט, ווייל זי איז שנעל אַוועק. אָבּער די עלטערע פּאַציענטען האָבּען מיר דערקלעהרט, אַז „זופּקאַקאָאויפֿווידערזעהן", מיינט: זופּ, קאַשע, קאָמפּאָט — דאָס וועט מען מיר געבּען עסען, און — „אויף ווידערזעהן!"... זיי האָבּען מיר אויך געזאָגט, אַז איבּער דעם וואָס זי, די בּאַרמהערציגע שוועסטער, אַרבּייט איצטער לויט דעם סטאַכאַנאָוו־סיסטעם, וואָס דער הויפּט־דאָקטאָר ליבּערמאַן האָט איינגעפֿיהרט אינ'ם שפּי־טאָל, נעמט זי אָן די בּעשטעלונגען אויף עסען האַלבּ נאָך איינס, פּינקטליך; נעכטען האָט זי געבּראָכען דעם רעקאָרד און איז פֿאַרטיג געוואָרען מיט אַלע בּעשטעלונגען אין פֿינף און פֿופֿציג מינוט, און היינט איילט זי זיך נאָך מעהר ווי נעכטען, ווייל זי וויל דאָס מאַכען מיט פֿינף מינוט ווייניגער.

עסען דעם „זופּקאַקאָאויפֿווידערזעהן" האָט זיך מיר נישט איינגעגעבּען, ווייל צוטראָגען דאָס עסען האָט מען מיט דער שנעלקייט פֿון אַ וויכער, און אַזוי ווי איך בּין געלעגען אין געהאַקטע זאָרג דען און האָב זיך נישט געקענט אונטערוואַרפֿען דעם פּלאַן, בּין איך געבּליבּען אַ הונגעריגער...

דאַן האָט די בּאַרמהערציגע שוועסטער אונז געמעלדעט, אַז דער דאָקטאָר פֿוקס האָט אויך געבּראָכען דעם רעקאָרד אין זיין אַרבּייט — בּיים אויסשרייבּען פּאַציענטען, בּיים איבּערקוקען זייערע דאָקומענטען און אויך בּיים אַריינעהמען נייע חולאים, וואָס מען האָט געבּראַכט אין שפּיטאָל, האָט ער איינגעשפּאָרט גאַנצע דרייסיג מינוט.

מען האָט אונז אויך געמעלדעט, אַז די חבר'־טע גלושאַקאָווא, וועלכע דאַרף צושטעלען האָלץ פֿאַר די אויוועגס, האָט אויך געבּראָכען דעם רע־קאָרד; זי האָט אין פֿינף און דרייסיג מינוט גע־בּראַכט האָלץ פֿאַר זעקס אויוועגס, אָבּער בּאַלד האָט זיך אַנ'אַנדער חבר'טע, איינע אַ וואָלאָסאָוו, זיך נאָך מעהר געפֿליסען, און געבּראָכען דעם רעקאָרד פֿון דער חבר'טע גלושאַקאָווא — די וואָלאָסאָווא בּעהייצט זעקס אויוועגס אין פֿינף און צוואַנציג מינוט.

דער ווייטאָג פֿונ'ם פֿוס איז בּיי מיר געוואָ־רען אַלץ שטאַרקער און שטאַרקער. האָב איך איינגערופֿען די בּאַרמהערציגע שוועסטער, האָט זי געגעבּען אַ קוק אויפֿ'ן קאַרטעל און געזאָגט:

— איך קען אייך, ליידער, גאָר נישט העלפֿען. בּיי אונז איז איינגעפֿיהרט צוצושטעלען דעם פּאַ־ציענט צום דאָקטאָר לויט נומערען. דאָס איז אַזאַ סיסטעם... וואַרט בּיז מען וועט אויסרופֿען אייער נומער...

שפּעטער איז אין צימער אַריינגעקומען אַ בּריגאַדע מענטשען, געפֿיהרט פֿונ'ם דאָקטאָר לי־בּערמאַן. איך האָב צווישען זיי דערקענט דעם חבר שנייוויס, דעם הויפּט פֿון דער „לעטשפּראָפֿאַזיו" (פּראָפֿעסיאָנעל הייל־פֿערוואַלטונג), בּיי איהם איז דער שפּיטאָל סובּאָרדינירט; איך האָב אויך דערקענט זיי אַנדערע: דעם חבר ...

...

סיסטעם, האָב איך שפּעטער אַרויסגערופֿען צו זיך מיינע פֿריינד און האָב זיי געבּעטען, זיי זאָ־לען מיך אַריבּערפֿיהרען אין אַנ'אַנדער שפּיטאָל, וואו מען יאָגט זיך נישט צו בּרעכען רעקאָרדען און וואו אַ דאָקטאָר קומט צו אַ קראַנקען דאַן ווען עס טוט נויט...

ווען דער דאָקטאָר, וואָס האָט מיך אויסגע־שריבּען פֿונ'ם סטאַכאַנאָוו־שפּיטאָל, האָט זיך מיט מיר געזעגענט, האָט ער מיר געדאַנקט:

— עך, חבר פּאַציענט — האָט ער געזאָגט — איך וועל אייך קיין מאָל די טובה נישט פֿערגעסען! איך בּין אַזוי צופֿריעדען וואָס איהר שרייבּט זיך אויס פּונקט דאַן ווען איך האָב דאָ מיינע אַרבּייטס־שטונדען. איהר פֿערשטעהט, לויט'ן פּלאַן האָב איך שוין מיין אַרבּייטס־נאָרמע היינט אָפּגעטאָן, און דערמיט וועל איך בּיי דער נאָרמע ס'הייסט, איך בּין שוין אַ סטאַכאַנאָוויץ אין דער מעדיצין. און דער רעקאָרד האָב איך געבּראָכען צוליבּ אייך!..

*) אַרויסגענומען פֿון סאָוועטישען הומאָ־ריסטישען זשורנאַל „קראָקאָדיל".

נאַצי-געפאַהר אין בעלגיען?

דער פאַשיסטישער טעראָר ביי דער וואהל-קאַמפּאַניע, בלוטיגע געשלעגען און מאָרדען

סוף מאַי הײַ־יאָהר דאַרפען פאָרקומען אין בעלגיען די וואַהלען צום פּאַרלאַמענט און די פּראָ־וױנציעלע זעלבסט־פערוואַלטונגען, וואַהלען פון וועלכע עס וועט אַבהענגען די צוקונפטיגע גע־שטאַלטונג פון דער בעלגישער מלוכה־אָרדנונג.

נאָך קיינמאָל נישט אין דער געשיכטע פון דער בעלגישער מלוכה, האָבען וואַהלען ביים היגען עולם אַרויסגערופען אַזאַ אינטערעס, ווי דאָס איז איצט דער פאַל. קיינמאָל אויך — אפילו אין די צייטען פון העראָאישע אַרבייטער־קאַמפען פון פאַר דער מלחמה — איז די ערב־וואַהלען אַטמאָספּערע נישט געווען אַזאַ אָנגעשטרענגטע, אַזאַ הייסע, ווי היינט צו טאָג. און קיינמאָל נישט, ביז איצט, איז בעת וואַהלען געשטאַנען אויפ'ן קאָן דער פּאָ־ליטישער רעזשים פונ'ם לאַנד — די דעמאָקראַטישע אָרדנונג.

אַ גאַנצע רייה פאַשיסטישע פאַרטייען און פאַר־טייעלעך, אָפען און האַלב היטלעריסטישע, מאַכען מיט די וואַהל־ פּראָפּאַגאַנדע. פון די דאָזיגע פּאַר־טייען איז די שטאַרקסטע און איינפלוסרייכסטע די אַזוי גערופענע „רעקס“־בעוועגונג, וועלכער עס איז — אַ דאַנק איהרע פּראָפּאַגאַנדע־מיטלען — געלונגען צו בעקומען אונטער איהר השפּעה גרוי־סע טיילען פון דער קאַטוילישער יוגענד, און אַ גרויסע צאָהל קליינבירגער בכלל. און די דאָזיגע גיפטיגע העצע פון די כלערליי היטלערלעך האָט עס פערסמט די ריינע פּאָליטישע לופט אין בעל־גיען — אַוועקגענומען דעם ערב־וואַהל סעזאָן זיין טראַדיציאָנעלע געמיטליכקייט און די־פיהרט אפילו צום ערשטען מאָל אין דער פּאַרטייען־קאַמף גע־שיכטע פון בעלגיען, צו אַ סיסטעם פון פּאָליטישען טעראָר און פּאָליטישען מאָרד!

* * *

עטליכע פאַקטען פון די סאַמע לעצטע טעג בעווייזען אַמבולטסטען, ווי פערסמט עס איז גע־וואָרען די פּאָליטישע אַטמאָספערע אין בעלגיען.

פאַקט נומער איינס:

אין אַנגלער, אַ רוהיג, פרידליך שטעטעל פון ליעזשער קאַנט, איז פאָרגעקומען אַ גרויסער פאַ־שיסטישער מיטינג, איינגעאָרדנעט דורך דער היט־לעריסטיש - אַנטיסעמיטישער גרופּע „זעזשיאָן נאַסיאָנאַל“. אייגענטליך, זענען אָרטיגע אייגוואוי־נער געקומען צום מיטינג אין אַ זעהר קליינער צאָהל: סך־הכל, אַ מאַן פערציג בערך, דער זאַל איז אָבער געווען געפּאַקט אַ דאַנק עטליכע הונ־דערט שלעגער־יונגען, וואָס דער פיהרער פון דער דאָזיגער גרופּע האָט אַראָפּגעבראַכט אינ'ן שטעטעל. דער שטעטעלשער עולם האָט זיך געפונען דיקא אין אַ דערבייאיגען זאַל, וואו די אָרטיגע סאָציאַליסטישע פּאַרטיי האָט איינגעאָרדנעט, אין דער זעלביגער צייט, אַ אַנטי־פאַשיסטישע פער־זאַמלונג.

ביים אַרויסגאַנג פונ'ם מיטינג איז געקומען צו אַן'אומפערמיידליכען צוזאַמענשטויס צווישען דער היטלעריסטישער שטורם - טרופּע און די פערזאַמלטע סאָציאַליסטען. די זשאַנדאַרמעריע איז אָנגעקומען, געמאַכט אָרדנונג, צוטריבען דעם עולם אָבער ווען די גאַס איז געווען ליידיג, האָט זיך

(א בריף פון בעלגיען)

פאַר די זשאַנדאַרמען אַנטפלעקט א שוידערליך בילד: אויף אַ טראָטואַר איז אין אַ קאַלוזשע בלוט געלעגען אַ הרוג! קיין כליזין האָט מען נעבען איהם נישט געפונען, אָבער גלייך האָט מען געקענט פעסטשטעלען, אַז דער מאַן איז גע־וואָרען דערמאָרדעט און היות, ווי מען האָט באַלד אין איהם דערקענט אַ סאָציאַליסטישען אינוואַליד, איז נישט געווען שווער זיך אָנצושטויסען, אַז דער אומגליקליכער איז געפאַלען אַ קרבן פון אַ נאַ־ציישען אכזר.

די פּאָליציי האָט אויך אין עטליכע שעה שפּע־טער געפונען די שולדיגע — צוויי מיטגלידער פון דער „לזשיאָן נאַציאָנאַל“. און עס איז קלאָר אַז זיי וועלען ביידע ווי אַמשטרענגסטען בעשטראָפט ווערען.

אָבער, צי איז דאָס אַ טרייסט? — איז דען נישט שרעקליך ביז גאָר דער פאַקט, אַז אין דעם דעמאָקראַטישען געמיטליכען בעלגיען, איז געלונ־גען איינצופלאַנצען אזעלכע הפקר'דיגע נאַצישע זיטען?

צי וואָס זיך אימיצער, פאַר דעם נאַצישען ביישפּיל, געקאָנט ,ווען עס איז, פאַרשטעלען אַזאַ זיטען - פערווילדונג אינ'ם בעלגישען פּאָליטישען קאַמף?

* * *

פאַקט נומער צוויי:

אין דער פלעמישער שטאָט לוואווען איז פאָר־געקומען אַ מיטינג פון די פלעמישע נאַציס. נאָכ'ן מיטינג אַ דעמאָנסטראַציע פון די נאַציס. רעזול־טאַט: בלוטיגע געשלעגען מיט די סאָציאַליס־טען. ענד־רעזולטאַט: צוויי מענער שטערבליך פער־וואונדעט, — צופעליג ,ביידע נאַציס.

און אַזעלכע פאַלען, וואו די פאַשיסטישע פּראָ־וואָקאַציעס פיהרען צו בלוטיגע געשלעגען זענען לעצטענס געוואָרען אַ טאָג־טעגליכע ערשיינונג אין בעלגיען.

נ. י. נירענבערגער

אַביסעלע קיביץ

(הומאָר פון טאָג)

אַ קאָמפּלימענט פאַר אַ קאָמפּלימענט

זי: איהר ווייסט, איהר קוקט אויס פיל שענער ווען איהר טראָגט אייערע אויגען־גלעזער.

ער: איך מוז אייך זאָגען, אַז איהר קוקט אויך אויס שענער, ווען איך טראָג נישט מיינע אויגען־גלעזער.

ער איז דאָרט נישט געווען

— איך זאָג דיר, דזשעק, פראַנקרייך איז אַ וואונ־דערבאַר לאַנד. זי האָט מיר געגעבען אַ סך פערגעניגען אין מיין לעבען.

— וואָס פלאַפּעלסטו? דו ביזט דאָך קיינמאָל נישט געווען אין פראַנקרייך.

— איך בין טאַקע נישט געווען דאָרט, אָבער מיין פרוי פאָהרט אַהין אַוועק יעדען זומער.

ער איז תמיד פאַרטיג

— איך לייג זיך צו שלאָפען, ווייל איך בין מיד. אָבער ווען איך וועל וועלען אַ שנאַפּס, זאָלסטו מיר אויפ־וועקען.

— ווי אַזוי וועל איך וויסען, ווען דו וועסט וועלען אַ שנאַפּס?

— ווען דו וועסט מיך אויפוועקען, וועל איך וועלען אַ שנאַפּס.

אַ בית-עולם אויפגעגראָבען אין אונגאַרן

וואו פאָר-פאָלקען ליגען צוגעבונדען איינס צום אַנדערן, קושענדיג זיך

אין דרום־מזרח אונגאַרן האָבען אַרכעאָלאָגען אויפגעגראָבען אַ גאַנצען בית־עולם, וואָס דאַרף זיין פערשטאַנען זינט די לעצטע צוועלף הונדערט יאָהר. אין די קברים האָט מען געפונען פאָר־פאָל־קען, וואָס זענען צוגעבונדען איינס צום אַנדערען, זענען אַרומגענומען און קושען זיך. דאָס איז אַ קוש, וואָס האָט אָנגעהאַלטען 1,200 יאָהר!

אין דעם ערשטען קבר האָט מען געפונען אַ מאַן מיט אַ פרוי, איינס נעבען אַנדערען, איינגע־שלאָסען איינס אינ'ם אַנדערנס אָרעמס און די ביינערדיגע יאָסלעס זענען צוגעטוליעט איינס צום אַנדערען אַזוי, אַז נאָך איצט זענען זיי ווי אָנגע־שלאָסען, גלייך ווי דער קוש וואָלט ערשט אָפּגע־פּייערט געוואָרען.

אין אַ צווייטען קבר ליגט דער מאַן ביי דער לינקער ביינערדיגער האַנט פון דער פרוי. מיט זיין רעכטען ביינערדיגען אָרעם האַלט ער זי אַרומ־גענומען און איהר אָרעם איז אַרויפגעוואָרפען אויף זיין אַקסעל.

גאַבריעל קסאַלאַגי, דער דירעקטאָר פון דעם מוניציפּאַלען מוזיי אין זשעגעדעס, וואָס איז אויך דער אָנפיהרער פון די אַרכעאָלאָגען, האָט זיך צו־געקוקט צו עטליכע קברים אַזעלכע און מודה גע־ווען, אַז ער האָט קיינמאָל נישט געהערט און נישט געלייענט וועגען אַזאַ מין קבורה.

מען האָט די סקעלעטען איבערגעלאָזט אין דערזעלבער אָרדנונג ווי מען האָט זיי אויפגעגראָ־בען. איינינגע האָט מען געפונען אין אַלצאיינע פּאָ־זעס, אַנדערע זענען געווען אַנדערש אַרומגענומען. אין אייניגע קברים האָט מען געפונען די פרוי מיט אַ פערוואָרפענער שאַרבען אויף דעם מאַנ'ס אַקסעל, אָנשטאָט קושען זיך האָט זיך דאָס דאָזיגע פּאָר־פאָלק צוגעדריקט איינס צום אַנדערען און אַזוי געשטאָרבען. מען זעהט, אַז די פרוי האָט אַ רגע פאַר'ן טויט אַריינגעקוקט דעם מאַן אין די אויגען.

אַנדערע פּאָר־פאָלקען — זעהט אויס, אַז דאָס זענען רייכערע — ליגען איינס נעבען אַנדערען, קושענדיג זיך און זענען צוגעבונדען איינס צום אַנדערען מיט שנירלעך פּערל אָדער אַנדערע ציה־רונג.

אין אַן'אַנדער קבר האָט מען, ווידער, גע־פונען אַ פּאָרל אין אַזאַ פּאָזיציע, אויך מיט טייערע ציהרונג צונויפגעבונדען, און נעבען זיי, אַן אַ זייט, זענען געלעגען דערמאָרדעטע צוויי מענ־שען און דערביי דער סקעלעט פון אַ פערד. עס זעהט אויס, אַז דאָס איז אַ קעניג'ס אַ זוהן, אָדער גלאַט עפּעס אַ יחסן, וואָס מען האָט איהם מיטגעגעבען אויף יענער וועלט זיינע צוויי גע־טרייע דינער און דאָס פערד, אויף וועלכען עס זאָל איהם זיין לייכטער אַריינצופאָהרען רייטענדיג אין הימעל אַריין.

די וויסענשאַפטלער ווייסען, אַז עס זענען געווען מנהגים ביי די פּרימיטיווע פעלקער צו בעגראָבען צוזאַמען מיט'ן טויטען מאַן זיין לעבע־דיגע פרוי. אָבער, לויט די סקעלעטען אויפ'ן אונ־גאַרישען בית־עולמ'ן צייגען, זענען דאָס סאַמע יונגע מענער און פרויען. נישטאָ צווישען זיי אפילו איין סקעלעט פון אַן'אַלטען פּאָרפאָלק, אָדער דער מאַן זאָל כאָטש זיין אַלט, צובויגען.

חוץ דעם פלעגט דער איינפיהר זיין, אַז די אַלמנה פלעגט אָדער פערברענט ווערען פריהער לעבעדיגערהייט, אָדער מען האָט זי דערהרג'עט מיט אַ שייט האָלץ איבער'ן קאָפּ. די סקעלעטען אָבער אין אונגאַרן זענען מיט גאַנצע שאַרבענס און נישט קיין פערבראָכענע ביינער. פערברענטע וואָלטען נישט געקענט אַרומנעמען די אָרעמס און וואָלטען זיך אויך נישט געקענט אָנשפּאַרען מיט די ביינערדיגע קעפּ אויף די אַקסלען פון די מע־נער.

עס איז אויך נישט מעגליך, אַז די מענשען זענען געשטאָרבען פון אַן'עפּידעמיע, אָדער פון גלאַט קראַנקהייטען. וואָרים לויט דער סדר פון די קברים איז, זעהט מען, אַז זיי זענען נישט בעגראָבען געוואָרען אין איין צייט. ווען איינער איז געקומען צו דער קבורה, איז דאָס אַנדערע פּאָרפאָלק ערשט געבוירען געוואָרען, און ווען דאָס ערשטע פּאָר־פאָלק איז בעגראָבען געוואָרען אין אַזאַ פּאָזיציע, האָט מען דאָס אַנדערע בעגראָבען גאַנץ אַנדערש. דאָס ווייזט, אַז דאָס צווייטע פּאָרל איז בעגראָבען געוואָרען שפּעטער, אָדער פריהער. ווען מען האָט בעגראָבען אַנדערש און געלייגט די מתים אַנדערש.

די וויסענשאַפטלייט געהען דערום מיט דער סברא, אַז די פּאָרפאָלקען זענען בעגראָבען געוואָרען אָדער אַלס קרבנות צו עפּעס אַ געטשקע, וואָס האָט רעפּרעזענטירט די ליבע, אָדער מען האָט זיי שטראָ־פירט מיט טויט און אויף אַזאַ שטייגער בעגראָבען.

עס לייגט זיך אויפ'ן שכל, אַז די פּאָרפאָלקען זענען גיכער בעשטראָפט געוואָרען מיט'ן טויט דערפאַר, וואָס לויט די אָנגענומענע געזעצען מיט צוועלף הונדערט יאָהר צוריק, האָבען זיי זיך נישט געטאָרט ליב האָבען און נישט הייראַטען. די פּאָרפאָלקען האָבען נישט געפאָלגט די געזעצען און דערפאַר האָט מען זיי בעגראָבען אין אַן'איראָ־נישער פּאָזיציע, ווי אייגער רעדט: איהר ווילט זיך דווקא יאָ ליב האָבען, טאָ ליגט דאָ אין דער ערד און האָט זיך ליב טויזענטער יאָהרען דורכאַנאַנד.

און עס זעהט אויס, אַז געטויט האָט מען זיי פריהער דערטרונקען אין טייך און דערנאָך בעגראָבען. מען האָט געפּראַוועט מיט זיי „די וואַסער־חתונה“, וואָס איז מיט אַ טויזענד יאָהר שפּעטער איינגעפיהרט געווען אין פראַנקרייך, ווען די רעוואָלוציע האָט אויסגעבראָכען.

אין קיין קבר האָט מען נישט געפונען דאָס פּאָרל ליגען אין אַ פּאָזיציע וואָס זאָל ווייזען, אַז דאָס פּאָרפאָלק האָט געקעמפט געגען טויט. דערום לייגט זיך שוין גיכער אויפ'ן שכל, אַז מען האָט זיי פריהער פערגיפטעט און דערנאָך אויסגעלייגט און צונויפגעבונדען אין פּאָזעס, ווי מען האָט זיי איצט געפונען.

„די רעפּובליקאַנער חתונות“, אָדער „וואַסער חתונות“ האָט מען מיט טויזענד יאָהר שפּעטער גע־פּייערט אין פראַנקרייך בעת דער בלוטיגער רע־וואָלוציע. ווי נאָר עס איז אויף אימיצען געפאַלען אַ חשד, אַז ער איז רעליגיעז, אַריסטאָקראַטיש, אָדער געהער זיך אָן מיט דער קעניגליכער משפּחה, האָט מען איהם דערטרונקען אין טייך. הונדערטער ווייז האָט מען אַזעלכע מענשען געוואָרפען אין וואַסער אַריין און דערנאָך זיי בעגראָבען קופּעס־ווייז. מען פלעגט זיי פּאָרלעכווייז צונויפבינדען ביי די מלבושים און וואַרפען אין וואַסער. איבער הויפּט האָט מען נישט צושיידט מאַן און ווייב, אָדער פריינד.

אַצינד, ווען מען ווייס ווי אַזוי די פראַנצוי־זישע רעוואָלוציאָנערען האָבען געפּראַוועט די „וואַ־סער חתונות“, קען מען זיך משער זיין, אַז עפּעס ענליכעס איז פאָרגעקומען אינ'ם קאַזשיאַן געגענד פון אונגאַרן, וואו עס האָבען געלעבט די פּרי־מיטיווע אַוואַרס, וואָס זייערע קברים האָט מען איצט אויפגעגראָבען

Dr. Wolkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אוונט.

ק. מלאַד

דאָן-דאָמינגאָ

ראָמאַן

63

נאַכדרוק אין אַ טאָג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאָטען.

אין די עקספּאָרט - הייזער פון ענגלאַנד, אין די גרויסע וואָל־שטאָף־פאַבריקען פון מאַנטשעסטער, זענען די פאַבריקאַנטען געוואָרען בעזאָרגט. זיי האָ־בען געוואוסט, אַז דאָס פאַלען פון דער בראַזיליאַ־נער וואַלוטע איז זייער אייגען אומגליק אויך, אַז דערמיט וועט זיך אָנהייבען אַרויסצוגליטשען דער דערהוואָרבענער מאַרק אין בראַזיליע, און אַז דער נע־דאַנק פון נאַציאָנאַליזירען אַנ'אינדוסטרי וועט איצט בעקומען מעהר שאַנסען. די רעוואָלוציאָנערע פּאַט־ריאָטען וועלען אויסנוצען די געלעגענהייט און דער עיקר — נאָרד־אַמעריקע וועט זיכער נישט שווייגען, זי וועט שוין מיט הלוואות און אַנדערע דריידלעך נאָך טיפער אַריינקריכען אין האַרץ פון לאַנד און פערכאַפּען דעם מאַרק פאַר זיך.

מפלומרשט, אויף דער בקשה פונ'ם קאָנגרעס איז אַראָפּגעקומען פון ענגלאַנד אַ קאָמיסיע פון פינאַנץ־עקספּערטען, כדי אויסצופאָרשען די סיבה פון דער ירידה פונ'ם מילרייס. די קאָמיסיע וואָס איז ניכער אויסען געווען אָנצוהאַלטען דעם בריטישען מאַרק אין בראַזיליע, האָט גאָרנישט געקענט דערקלערען. זי האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס איז אַנ'אומבענאַווי־פיגע גאָיפשרויפונג, אַז די פינאַנציעלע לאַגע פון דער רעגירונג איז אַ פעסטע, אַז עס איז פאַראַן גענוג גאָלד און מיטעראַלען, וואָס זאָלען גאַראַנטירען דעם ווערט פון פּאַפּיר־געלט, אַז צו דער מלחמה האָט בראַזיליע גאָרנישט צוגעלייגט, פערקעהרט: זי האָט נאָך פערכאַפּט פאַר זיך אַן'אומגעהייערען פּלאַץ ביי דייטשלאַנד, און אַז די דאָזיגע מהומה איז פון אַ געהיימער האַנט — און צוגעגעבען: נאָרד־אַמעריקע.

פאַר די פלאַנטאַטאָרען איז אָבער נאָרד־אַמעריקע איצט געוואָרען דאָס צויבער־וואָרט, נאָך קיינמאָל זענען די לאַסט־שיפען פון סאַנטאָס נישט אַוועק אַזוי אָנגעלאָדען מיט קאַפע, ווי גראָד איצט, אין דער צייט פון קריזיס. נאָרד־אַמעריקע האָט מיט איינמאָל גענומען אַ קנין אויף העכער פּופציג מיליאָן זעק קאַפע, צי זי האָט עס געדאַרפט, צי נישט (מעגליך: וועלענדיג נושא חן זיין, האָט נאָרד־אַמעריקע די קאַפע דערנאָך געוואָרפען אין ים אַריין). ענגלאַנד, וואָס האָט זיך בעגנוגענט מיט עטליכע צעהנדליג טויזענט זעק קאַפע, איז אין דעם קאַפע־קאַמף אַרויס פערפליכט און אָפּגעווישט.

נאָרד־אַמעריקע האָט זיך אַריינגערוקט אין די אַמאַזאָנען און גענומען אויסשפּריוטען איהר עקספּלי־אָטאַציע אויף די גומע־פלאַנטאַציעס. זי האָט שפּאַ־ביי שפּאַן אַרויסגעשטופּט ענגלאַנד מיט איהר פּליִיס, מיט איהר אינטענסיוויטעט, אַריינדריכענדיג ,וואָס טיפער און ווייטער, דערגרייכענדיג די אומגעהייערע רייכטימער, וואָס הרעמלען פון ששת ימי בראשית אין די טיפענישען פון בראַזיליעס ערד.

די פינאַנץ־עקספּערטען - קאָמיסיע האָט זיך גיכער געזאָרגט וועגען גורל פון בריטאַניע, אוידער וועגען דער לאַגע פון בראַזיליע גופא. פאַר דער בעפעלקע־רונג האָט די גאַנצע אויספאָרשונג, די אַלע פּלענער און הבטחות פאַר נייע הלוואות קיין שום ממשות נישט געהאַט. עס איז געוואָרען ערגער, אָנגעצויגע־נער און משופע'דיגער.

די עקספּערטען זענען אַוועקגעפאָהרען מיט דעם איינגעמס, וואָס זיי זענען געקומען, אָבער אַרויסגע־פיהרט האָבען זיי ראַטען, ציפערען, בעריכטען און נאָטיצען, וואָס איז העכסט וויכטיג געווען פאַר די פינאַנסירען פון זייער פאָטערלאַנד.

דער עקאָנאָמישער קריזיס האָט זיך אויסגעצויי־גען אויף ריאָ נעגראָ, ווי מיט צוויי רויזיגע לאַפּעס, און מיט נעגעל פון די פינגער האָט עס זיך טיף איינ־געגעסען אין דעם שטעטעלס פּנים.

די „קאַזאַ אַלעמאַן“ האָט אָנגעהויבען פיהלען דעם אָנקום פון שווערע צייטען און דעם שוחט'ס זיפצען זענען געוואָרען אָפטער, העכער און הייזעריגער.

מאַראַס קאַסטראָ איז אַרומגעגאַנגען ,,ווי אַחו אַ קאָפּ“, די ,,פראַגעזען“ האָבען זיך אָנגעהויבען זיינציגעט צו ווייזען פאַר דער ליכטיגער שיין, מייס־מענס זענען געלם געוואָרען די, וואָס האָבען געהאַט קרעדיט און האָבען טאַקע געבאָרגט איינס איבערן אַנדערען.

חוץ דעם איז געווען אונמעגליך צו האַלטען געוויסע אַרטיקלען, וואָס זענען אימפּאָרטירט געוואָ־רען פון אויסלאַנד. דער מילרייס איז שטאַרק געפאַ־לען און צאָהלען האָט מען געמוזט לויט דעם ווערט פון דעם נאָרד־אַמעריקאַנער דאָלער. דאָס האָט גע־מאַכט אונמעגליך צו האַנדלען, ווייל דער קונה האָט זיך נישט געקענט צונויפקלייבען אין געדאַנק: וואָס האָט דאָס צו טון מיט טייערקייט? פאַר איהם איז דער ,,מיל“ תמיד צעהן דישטאָן, אָדער טויזענט רייס...

קאָט געהאַט אַ טרייסט: אַנדלשעליטאַ.

זי האָט געוואוסט, אַז די טאָכטער איז רייך, אַז דעם איידעמס מסחרים גייען גוט און אין ערגסטען פאַל וועט מען פערהאַקען טיר־און־טויער איבערלאָזען „דאָס דאָרף“ און זיך אַריבערציהען קיין סאַן־פּאָולאָ.

בערנאַרד כ'ין האָט אָבער געהאַט אַנ'אַנדער אויס־רעכענונג, ער האָט געוואוסט, אַז זיין טאָכטער וועט מיט איהר זיווג „קיין זאַק מיט בוריקעס נישט אויפ־עסען“, אַז פריהער אָדער שפּעטער וועט עס געשע־הען, אַז צו די שלעכטע געשעפטען וועט נאָך צוקו־מען אַ גרושה, אָדער אַנ'עגונה אויף זיין קאָפּ.

ער האָט מעהר געוואוסט, ווי זיין ווייב, ווי עס האַלט אין דער וועלט. מעגליך, אַז ראָזינאַ האָט אויך געוואוסט, נאָר זי האָט זיך נישט ווייסענדיג געמאַכט. ער אָבער, נאָך זייענדיג אין סאַן פּאָולאָ, האָט מען איהם אַריינגערופען אין אַ הויז אויף בראַז און גע־זידעלט, למאי אַ טאַטע פיהרט זיין אייגען קינד צו דער שחיטה....

דורך דער צייט איז ער שוין געווען עטליכע מאָל אין סאַן פּאָולאָ צוליב מסחר, און עס פערשטעהט זיך, אַז ער „שטייט שוין אין“ ביי זייגע.

די טאָכטער מיינט, אַז ער ווייסט גאָרנישט און פערשטייט גאָרנישט, אָבער אין דער אמתן גייט קיין זאַך נישט פערלוירען פאַר זיין בליק און הינטער די צוגעקלעפּטע ברילען זעהט ער דאָס שוואַרצקייט אויף בילט, אַזוי קלאָר, ווי עס וואָלט טויזענט ליכט דערויף געשיינט.

ער זעהט, ווי דעם איידעמס טריט און שלאָפע־דיג און ביי איין זייט מויל איז די ליפּ שוין אַראָפּ געלאָזט און אויסגעקרימט, ווי אַ שיף, וואָס האַלט אין זינקען. ביי ביידע זייטען ביי די נאָזלעכער זעהט זיך שוין אַרוים רויה פלייש און עס דאַכט זיך, אַז דער נאָז וועט זיך אינגאַנצען אָפּטיילען פון פּנים און אַוועקפאַלען.

(פאָרטזעצונג קומט)

ניי־ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי־ער פאלקסבלאט

די שטרייק-בעוועגונג אין לאדז

ליקווידירט דער שטרייק אין דער פירמע אייטינגאן.

(א) ווי מיר האבען מיטגעטיילט איז ביי אייטינגאן'ען אין פאבריק, דאווּבארטשיקוב 34-36 אויסגעבראכען א שטרייק פון די וועבער, וועלכע ארבייטען אויף אויטאמאטישע וועבשטוהלען, צוליב א מיינונגס פערשידענהייט ביים אויסצאהלען די לויהנען.

נעכטען זענען פארגעקומען אונטערהאנדלונגען מעת וועלכע דער שטרייק איז ליקווידירט געווארען.

* * *

אין דער פאבריק פון דער פירמע גאסטפרוינד לעגיאנוב 13 איז אויסגעבראכען א שטרייק צוליב נישט אפהיטען דעם לוין־טאריף. איבער 100 ארבייטער האבען אקופירט די פאבריק.

די אונטערהאנדלונגען מיט דער פירמע האבען דערפיהרט צו א פערשטענדיגונג און נעכטען זענען די שטרייקענדע צוגעטרעטען צו א נארמאלער ארבייט.

שטרייק פון פוהרמאנעס און טראנספארט ארבייטער.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון קריסטליכע פוהרמאנעס און טראנספארט ארבייטער האבען בעשלאסען צו פראקלאמירען א שטרייק אויף היינט, דאנערשטאג דעם 23 ד.ח.

מיט דער אקציע ווערען ארומגענומען פוהרמאנעס וועלכע ארבייטען אין עקספעדיציע פירמען, ברויעריען, בעקעריען, פלייש־געשעפטען א.א.וו.

די פוהרמאנעס אין דער טעקסטיל בראנזשע וועלכע האבען רעגולירט די ארבייטס בעדינגונגען וועלען צוטרעטען צו א סאלידאר שטרייק. דער שטרייק זאל ארומנעהמען 3000 פוהרמאנעס און טראנספארט־ארבייטער.

שטרייק אין דער פירמע וואלאשיק

נעכטען איז אין וואלאשיקס פאבריק אין רודא־פאביאניץ אויסגעבראכען אן'אקופאציע שטרייק, ס'שטרייקען אנ'ערך 80 ארבייטער, וועלכע האבען פערנומען די פאבריקס מויערען. דער שטרייק איז אויסגעבראכען צוליב דעם וואס די פירמע האט נישט האנארירט דעם לוין טאריף.

שטרייק אין דער קאטאן-אינדוסטריע זאל היינט ליקווידירט ווערען.

דער שטרייק אין דער קאטאן אינדוסטריע דויערט שוין 7 וואכען און אלע ביז־איצטיגע אונטערהאנדלונגען האבען נישט געגעבען קיין רעזולטאט צוליב דער עקשנותדיגער שטעלונג פון די פאבריקאנטען, וועלכע ווילען נישט נאכגעבען די פאדערונג פון די ארבייטער וועגען שליסען א צוזאפ קאלעקטיוון אפמאך אויף די נייע פראדוקציע ארטיקלען ווי אויך וועגען אנערקענען די אינסטיטוציע פון פאבריקס־דעלעגאטען.

עטליכע קאנפערענצען ביים ארבייטס אינספעקטאר האבען נישט־געגעבען קיין רעזולטאט און צוליב דעם האט די שטרייק קאמיסיע פערשארפט דעם שטרייק דורך צוריקציהען די דינערשאפט און די פאבריקס סמחוזשעס. די קאמיסיע האט זיך אויך געווענדעט צו די טעקסטיל ארבייטער וועגען אונטערשטיצען די קאטאן־ארבייטער פינאנציעל ווי אויך דורך א דעמאנסטראטיווען שטרייק.

נעכטען איז ווידער פארגעקומען א קאנפערענץ ביים ארבייטס אינספעקטאר קאקאווסקי, מיט אנטייל פון די ארבייטער פארשטעהער און פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער. די קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען אין די מארגען־שעה'ן און האט זיך פערצויגען ביז נאכמיטאג, די אינדוסטריעלער זענען איינגעגאנגען אויף פערשידענע הנחות אבער צו קיין ענטגילטיגען רעזולטאט איז נישט געקומען, צוליב דעם איז די קאנפערענץ איבערגעריסען געווארען ביז 3 א זייגער נאכמיטאג.

נאכמיטאג איז פארגעקומען א צווייטע קאנפערענץ.

* * *

(א) די קאנפערענץ אין ארבייטס־אינספעקטאראט, וועלכע איז צוזאמענגערופען געווארען צו ליקווידירען דעם לאנגדויערענדען סכסוך אין דער קאטאן־אינדוסטריע האט זיך פערצויגען ביז שפעט ביינאכט, און האט נעכטען קיין ענדגילטיגען רעזולטאט נאך נישט געגעבען. ס'איז אבער געקומען צו א פערשטענדיגונג אין פערשידענע פונקטען. אויף היינט איז ווידער צוזאמענגערופען געווארען, א קאנפערענץ אין ארבייטס־אינספעקטאראט אויף וועלכער ס'זענען איינגעלאדען געווארען 38 פאבריקאנטען פון דער קאטאן־בראנזשע, זיי זאלען אונטערשרייבען דעם נייעם קאלעקטיוון אפמאך.

ארבייטער פון אינסטאלאציע-ביוראס פאדערן א קאלעקטיווען אפמאך

נעכטען איז ביים ארבייטס־אינספעקטאר פאווּלאווסקי פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען די בעזיצער פון עלעקטרישע אינסטאלאציע־ביוראס מיט די ארבייטער.

אויף דער קאנפערענץ איז ארומגערעדט געווארען די פראגע פון שליסען א קאלעקטיווען אפמאך. צו קיין רעזולטאט איז נישט געקומען, די קאנפערענץ איז אפגעלעגט געווארען.

אפטייקען.

היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט ביינאכט דיזשורירען: שטעקעל (ליי מאנאווסקיעגא 37), יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9) סטאניעלעוויטש (פאמארסקא 91), בארקאווסקי (זאוואדזקא 45), גלוכאווסקי (נארוטאוויטשא 6), האמבורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פעטריקאווער 307).

א נדנים-שווינדלער פארן געריכט

(א) אין שטאטישען געריכט איז נעכטען פארגעקומען דער פראצעס געגען א „ספעציאליסט" אויף אויסשווינדלען נדנים, א געוויסען פעליקס סטעמפיען.

דער דאזיגער פערשוין האט עטליכע חדשים זיך ארומגעדרעהט אין לאדז און בעשווינדעלט מיידלעך אויף פערשידענע סומעס געלד. נעכטען האט איהם דאס געריכט פערמשפט אויף אנדערהאלבען יאהר טורמע.

אויטא איבערגעפאהרען א יודיש יונגעל

(א) אויף נאוואמיעסקא גאס איז איבערגעפאהרען געווארען דורך אנ'אויטא דער 14־יאהריגער שמחה גורמאן פון פאדזשעטשנא 22.

גורמאן איז פערוואונדעט געווארען אין קאפ און הענד און פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15. טעל. 149-07

ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענר.

זונטאג פון 9—1 פארמיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr med.

Sadokierski

כירורג פון ציינער און יאסלעס

Piotrkowska 164 tel 114-20.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25. דיר. דוד צעלמייסטער.

געזעגענונגס-וואך-פראגראם פון

מאריס שווארץ

מיט זיין קונסט-טעאטער אין לאדזש.

רעדוצירטע פרייזען: אווענט: פון 80 גר. ביז 3.30

רעדוצירטע פרייזען: בייטאג: פון 70 גר. ביז 2.50

היינט דאנערשטאג 9 אוונט צום לעצטען מאל — יאָזעף זיס פון ליאן פויכטוואנגער.

פרייטאג. 24 אפריל 9 אוונט — טוביה דער מילכיקער פון שלום עליכם.

שבת 4 נ"מ און 9 אוונט, זונטאג 4 „ 9 „ 25-טן און 26-טן אפריל — יאשע קאלב פון י. זינגער

מאנטאג, ד. 27-טן 9 אוונט פייערליכע אפשיידס-פארשטעלונג

1. י. ל. פרץ'ס די גאלדענע קייט (פראלאג)
2. י. ד. בערקאוויטש'ס לאנדסלייט (I אקט)
3. יונה ראזענפעלד'ס קאנקורענטען.
4. מאריס שווארץ אין זיינע אויסדערוועהלטע קאנצערט=נומערן

א. א חזן א שכיר
ב. קלעזמערס צואה
ג) האמערס
ד. וחלקלקות
ה. דאס הייליקע שניידערל

דינסטאג. דעם 28-טן אפריל פאהרט ארויס מאריס שווארץ מיט זיין טרופע קיין לעמבערג.

די סעזאן=ארבייטער נישט צופרידען

מיט דער טעטיגקייט פון ארבייטס=פאנד

(א) צווישען די סעזאן־ארבייטער איז ענטשטאנען א אונצופרידנהייט צוליבן סיסטעם, וואס ווערט אנגעווענדעט דורך דעם וואיעוואדישען ארבייטס־פאנד ביים אננעהמען סעזאן־ארבייטער צו דער ארבייט.

דער פעראיין ז.ז.ז. און די געוועזענע מיליטער לייט האבען אינטערוועגירט אין דער וואיעוואודזטווע וועגען דעם ענין, און אונטערגענומען אנ'אקציע ביי דער צענטראלער מאכט.

ס'איז ארויסגעשיקט געווארען א ספעציעלער מעמאריאל, אין וועלכען די סעזאן־ארבייטער בעטאנען די מאדנע טאקטיק פון וואיעוואדישען ארבייטס־פאנד און פערלאנגען, אז ס'זאלען קודם כל צוגענומען ווערען צו דער ארבייט די ארבייטסלאזע וואס זענען בעלאסטעט מיט גרויסע פאמיליעס און האבן שוין פון פריהער געארבייט ביי די סעזאן־ארבייטען.

א קראוואטען=פערקויפער האט אנגעטראפען דעם ריכטיגען קונה

פאר דער נארישקייט האט ער בעקומען 8 חדשים תפיסה

(א) אין חודש פעברואר האט א פאליציי־אגענט זיך אנגעטראפען אין דער צוקערניע „קארלא" פיעטריקאווער 85 אויף א פערשוין, וועלכער האט איהם פארגעלעגט צו קויפען קראוואטען. דעם אגענט איז געווארען אויפפאלענד, וואס דער פערקויפער לעגט פאר קראוואטען אין דער ווערט פון 10 ביז 12 זלאטעס פאר 3 ביז 4 זלאטעס.

דער אגענט האט געקויפט א קראוואט און אנגעהויבען נאכפארשען דעם פערקויפער. ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, אז אין ווארשא זענען בעגנב'עט געווארען עטליכע גאלאנטעריע־געשעפטען און די דאזיגע קראוואטען שטאמען טאקע פון די דערמאהנטע גנבות. דער פערקויפער, א געוויסער מאריאן פארדאנסקי א בעקאנטער פאסער, איז ארעסטירט געווארען און נעכטען איז ער געמשפט געווארען דורך דעם שטאטישען געריכט. ער איז פערמשפט געווארען אויף 8 חדשים טורמע.

Dr. med. H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעלעפאן 32-141

עמפפאנגס־שעה': 8-10 12-2 און 5-8 אווענד

דאנערשטאג, 23 אפריל

א' אייר תרצו

זון-אויפגאנג 4.41

זון-אונטערגאנג 6.50

אמבילינגסטען און אמבעסטען צום מזרח-יריד קיין ארץ=ישראל

אויספלוג קיין ווין ד. 30/4 — 75 זל.

קיין בודאפעשט און ווין דעם 8/5 — 112 זל.

הנחה- און מוראציע=פעסער קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי און אין אנדערע לענדער.

פארשטעהערשאפט פון „אינטוריסט" אויספלוגען קיין רוסלאנד.

באהן-בילעטען און שיפס=קארטען קיין אויסלאנד. אינפארמ. ערטיילט טעגליך

דאס רייזע=ביורא

Union Lloyd

PIOTRKOWSKA 42,

telefon 107-87.

ערשטער מאי אין לאדז

(—) ווי מען אינפארמירט אונז פון דער לאדזער סטאראסטווע האט די מאכט פעראורדענט, אז דאס יעהרינע 1-מאי דעמאנסטראציעס זאלען פארקומען פאר 1 א זייגער בייטאג.

נאך 1 א זייגער בייטאג וועט נישט ערלויבט ווערען קיין שום מאניפעסטאציע צוג.

נאכמיטאג וועלען נאר קענען פארקומען אקאדעמיעס אין געשלאסענע לאקאלען.

מלחמה מיט די שטשורעס

סומט היינט פאר אין לאדז

אין הסכם מיט דער פעראורדנונג פון דער שטארער מאכט אין לאדז, דארף מען היינט אין ... הויפען און הייזער אויסלעגען דעם סם פאר ... ורעס וואס מוז אויסגעקויפט ווערען אין די ... עישע סאניטאר-דאזארעס.

ווי מען אינפארמירט אונז האבען די סאני... אמטען פערקויפט 10 טויזענד רעהרלעך סם.

בעת די איבונגען

א פייערלעשער אראפגעפאלען פון דריטען שטאק

(א) נעכטען איז בעת די איבונגען אין דער ...טער פייערלעשער-אפטיילונג, פשעיאזד 5 פאר... ...ומען א פארפאל מיט דעם פייערלעשער אנ... ...צי קאשארקעוויטש, בעת קאשארקעוויטש איז ...ף אויף א שטריק לייטער איז ער אראפגעפאלען ... א הויך פון 3 שטאק און צובראכען ביידע הענד ... עטליכע ריפען, די פאגאטאוויע האט איהם אין ... ווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין עוואנגעלי... שפיטאל.

פערבלאנדזשעט געווארען

א מיידעל, הייסט בלומע, האט שווארצע ...הר, דער פאטער הייסט אפרים, די מוטער חנה. ... וויסען געבען צו בשוסטאווסקי פאביאניצקא 26.

KINO TEATR

MIRAŻ

[PIOTRKOWSKA 16]

היינט פרעמיערע!

„קאבינעט פון וואקס-פיגורען"

הערליכער פילם אין נאטירליכע קאלירען.

אויסערן פראגראם:

סלאנג=צוגאבע פון P. A. T. און Paramount

אנהייב 4 נאכמיטאג.

פירמע ברידער גייער אנגעקלאגט
דעם אפרעטורען-פערבאנד אין געריכט
זי פאדערט צוריק 10 טויזענד זל. וואס דער פערבאנד האט קאנפיסקירט
פאר נישט האַלטען די בעשלוסען

(ג) די לעצטע טעג איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען אין דער האַנדעלס-אַפּטיילונג אַ פּראָצעס וואָס האָט אַ דעצידירענדע בעדייטונג פאַר די אָרגאַניזאַציאָנעלע בעציהונגען אין דער לאָדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע. עס האַנדעלט זיך וועגען פּראָצעס וואָס די פירמע ברידער גייער האָט פערפיהרט געגען פערבאַנד פון די פאַרבעריען און אַפּרעטורען אין לאָדז אַז מען זאָל איהר צוריקגעבען די 10 טויזענד זל., וואָס זי האָט דעפּאָנירט אין פערבאַנד. די פירמע האָט נאָך מיט אַ צייט צוריק געהערט צום פערבאַנד. אַלס מיטגליד פון פערבאַנד האָט זי אַריינגעטראָגען 10 טויזענד זל. אַלס קויציע אַז זי וועט זיך אונטערוואַרפען די בעשלוסען וועגען נאָרמירען די פּרייזען. אין אַ צייט צוריק האָט די פירמע געקינדיגט די פערשטענדיגונג און געפאָדערט צוריק די 10 טויזענד זל. דערויף האָט דער פערבאַנד געענטפערט אַז מיט 3 טעג פאַרן דערהאַלטען דעם בריף פון דער פירמע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען אַז די פירמע ברידער גייער האָט נישט געהאַלטען די בעשלוסען פון דער פערשטענדיגונג, דערמיט וואָס זי האָט נישט צוגעלאָזט צו קאָנטראָלירען איהרע ביכער און די פירמע איז דעריבער בעשטראָפט געוואָרען מיט 10 טויזענד זל.

די פירמע ברידער גייער האָט נישט געוואָלט מסכים זיין אויף דער שטראָף. דער ענין איז דעריבער אַריבערגעגאַנגען אין געריכט. דער פּראָצעס וועגען דעם ענין איז שוין פאָרגעקומען. צוליב דעם וואָס דאָס געריכט האָט אַרויסגעפאָדערט פון פערבאַנד ערקלערונגען איז דער ענין אָפּגעלעגט געוואָרען.

די אינדוסטריעלער קרייזען ערוואַרטען דעם אורטייל מיט גרויס פעראינטערעסירונג.

—*—

קאלאניאל-הענדלער-פעראיין, שרודמיעסקא 20
נעהמט אונטער אַן אַקציע געגען דער פאָדערונג פון די פוילישע בעקער צו פערוועהרען
דעם געבעקס-פערקויף אין די קאלאניאל-געוועלבער

די פוילישע בעקערס האָבען איצט אונטערגענומען אַן אַקציע ביי דער ענטשפּרעכענדער מאַכט צו פערוועהרען דעם פערקויף פון געבעקס אין קאָלאָניאַל- און שפּייז-געוועלבער.

פערשטעהט זיך, אַז די דאָזיגע אַקציע איז געווענדעט געגען די טויזענדער יודישע געוועלבער וועלכע האַנדלען מיט דעם דאָזיגען פּראָדוקט. די פוילישע בעקערס זענען נישט אויסען קיינעמס טובה, נישט דעם קאָנסומענטס און נישט פון דער מאַכט, נאָר וואָלטען געוואָלט מאַנאָפּאָליזירען דעם געבעקס-פערקויף אין זייערע הענד.

דער סוחרים-פעראיין פון דער קאָלאָניאַל-בראַנזשע אין לאָדז שרודמיעסקא 20 האָט דעריבער אונטערגענומען אַ געגען-אַקציע, כדי נישט צו דערלאָזען צו אַ נייער גזרה, וועלכע וואָלט עלול געווען אַוועקצונעהמען די פרנסה ביי די יודישע געוועלבער.

דער קאָלאָניאַל-הענדלער-פעראיין האָט אויסגעאַרבייט ברייטע מאָטיווירטע מעמאָריאַלען, מיט וועלכע דער פעראיין האָט זיך געוואָנדען צו דער מאַכט און אָנגעוויזען אויף די כיוונות פון די וועלכע ווילען דערפירען צו דער נייער גזרה. אין די מעמאָריאַלען ווערט אָנגעוויזען, אַז דורך עפענען אייגענע פיליעס מיט געבעקס דורך בעקערס וועט געבעקס טייערער ווערען און נישט ביליגער, ווי עס ווייזען אָן די פוילישע בעקער ווייל דער געוועלבער רעכענט נישט צו קיין שום אַדמיניסטראַציע-הוצאות צום פּרייז פון געבעקס, צוליב דעם וואָס דאָס איז נאָר אַ נעבען-פּראָדוקט. דאַגעגען וועלען די בעקערס ביים עפענען די פיליעס מוזען אַריינרעכענען דירה-געלד און אַנדערע אַדמיניסטראַציע-הוצאות.

אויך די טענה וועגען היגיענע האַלט נישט אויס די מינדעסטע קריטיק, ווייל צו דעם עקזיסטירט אַ ספּעציעלע סאַניטאַרע מאַכט, וועלכע זאָרגט דערפאַר, און ס'איז נאָך נישט געווען דער פאַל, אַז מ'זאָל צומאַכען אַ געוועלב פאַר אַנטי-סאַניטאַרען צושטאַנד. דאָס איינפיהרען ספּעציעלע פיליעס פאַר בעקערס וועט זיין אויך זעהר נישט בעקוועם פאַר די קונים, וועלכע זענען געוואוינט איינצוקויפען אין איין געוועלב.

דער פעראיין פון דער קאָלאָניאַל-בראַנזשע שרודמיעסקאַ 20 וועט אינטערווענירען וועגען דעם ענין אין אַלע געהעריגע אינסטאַנצען.

טעאטער פילהארמאניע
20 נארוטאוויטשא 20
ווארשאווער סקאלא-טעאטער
היינט דאנערשטאג
9 א זייגער אָוונד
אומאפרופליך לעצטער מאל!
גרעסטע סענסאציע אין לאדז
טויזענטער בעגייסטערטע צושויער
די אריגינעלסטע פארשטעלונג אין סעזאָן
אלע טאג אויספערקויפט
אויפ'ן פערלאַנג פון פובליקום
לעצטע 2 מאל! פון 54 גר. ביז 1.10
דער שלאגער פון סעזאָן
200 מאל געשפּילט אין ווארשא
אורקע נאַכאַלניק'ס
נאכט=מענשען
סענסאַציאָנעלע פּיעסע אין 10 בילדער. רעזשיסירט: חיים סאַנדלער
מיט די ליבלינגס-ארטיסטען
וויערא קאניעווסקא, פאול ברייטמאן
מיט'ן אנטייל פון אַנעטאַ ריזער
אין ערשטקלאַסיגען אַנסאַמבל לויט א.ב.:
אייזענבערג אהרן. ברייטמאן פאול. געטריכערמאן לייב. גרינשפאן יעקב.
גראס רעגינא. האמבורגער דור. זאסלאווסקא בערטא. נערה רבקה.
נייהויז וואלף. פאזנאנסקי משה. קאניעווסקא וויערא רייזער אנעטא. ראקאוו יחיאל א. א.
פרייטאג, ד. 24-טן ד. ח. 9 אווענד
2-טע פרעמיערע סינג=סינג
פרטים קומען.
אייגענע דעקאָראַציעס פּראָיעקטירט: ליבערמאן. גרויסער ערשטקלאַסיגער אָרקעסטער.
קאָמפּאָזיציע: ב. אסס.
ערשטקלאסיגער באלעט. פּרימאַ-באַלערינא: אנעטא רייזער
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע

Dr. REICHER
פאלודביאווא 28, טעל. 120-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליזען
נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אווענט.

קליינער פעליעטאָן

וואס איז דער טייטש?

איינער, משה זיכרין פון תל-אביב האָט זיך געווענדעט מיט אַ קשיא צום הויך-קאָמיסאַר, וואָס מיינט מען מיט ד... ראשי-תבות א"י, האָט דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון דער רעגירונג געענט... פערט, אַז דאָס מיינט מען ארץ ישראל...
(פון דער פּרעסע)

גיעכאַי — זאָגט שמיל-שמעלקי — וואָלט ע... זיך ביי מיר געפרעגט, וואָלט איך איהם שוין גע... ענטפערט, ווי ס'געהער צו זיין! איך בין — זאָגט שמיל-שמעלקי — דער אמת'ער מייסטער אויף ראשי תיבות.

למשל, וואָס מאַכט „בעבע"?
בעבע מאַכט — באַרדזאָ באַלי.
וואָס מאַכט פ. ק. אָ.?
פּ. ק. אָ. מאַכט: פּאַני קופּי אָזשעבי...
וואָס מאַכט זש. ט. ק.?
זשעטשקאַ מאַכט — זשעבי טאַק קאַבאַטש...
און אַזוי ווייטער און ווייטער.

איז — זאָגט שמיל-שמעלקי — ווען אַט אַ דע... יונגערמאַן קומט ביי מיר פרעגען, וואָס מען מיינ... אַזוינס א"י, וואָלט איך איהם פּיי דער איצטיגע... לאַגע אין ארץ ישראל, געפינען אַ סך תירוצים.

ווארום, אַז מען וויל, קאָן דאָך א"י מאַכען... סך זאַכען!

למשל, א"י, קאָן מאַכען — „אַלע יודען", ע... קאָן מאַכען, למשל, „אויקען יודען", ס'קאָן אוי... מאַכען „אַלטע יונגען", „אָרימע יאַטען", „אַל... יוקס", „אַטלעטענע יאַקעס", „אַרבעטען יעקעס"... א. א. וו. א. וו.

דער גענעראַל - סעקרעטאַר האָט אויך, ווען ע... וואָלט געוואָלט, געקאָנט זאָגען, אַז דאָס וואָס ע... ווערט אין די דאָרטיגע דאָקומענטען און מטבעו... געדרוקט א"י, איז עס אַ טעות הדפוס, ס'איז אַ... מין דרוק-פעהלער, און עס דאַרף זיין אַנשטאָט א'... — א"מ, דאָס הייסט — אנקת מתלדיך...

פון דער אַנדער זייט פעלט מיר אָבער איצ... איין, אַז דער דאָזיגער גענעראַל - סעקרעטאַר א... מעהר פּאָליטיקער פון מיר, און ער ווייסט שו... גראָד, ווי צו ענטפערן:

אַז אַ יוד קומט צו איהם און פרעגט, וואָס מאַכ... א"י — ענטפערט ער: ארץ ישראל...

און אַז אַן אַראַבער פרעגט, ענטפערט ער: אר... ישמעאל...

נו, מעגען זיי נישט ג. א. ד. א. ס'הייסט: ג... אין דר'ערד אריין?

שמילשמעלקי

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים א...
הויט-קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 12-234
נעמט אָהן פון 8—11 פאַרמ. און פון 6—9 אָוו...

פּריוואַטע
ווענעראלאגישע לעטשניצ...
161 פּיעטריקאָווער 161
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע, הויט און געשלעכט...
קראַנקהייטען דורך דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען.
אָפען פון 8 פריה ביז 9 אָוונט. זונטאָג און חגאות...
פון 9 ביז 1 מיטאָג.
אַ פּריוו-דאָקטאָר נעהמט אָן פון 3—5 נאָכם.
אַ בעראַטונג 3 זל.

איפּי דערנער=וועג
שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-ראָמאַנטישער ראָמאַן
80

רעדל זעצט זיך צוריק אַוועק, ער שפּאַרט-אָן די הענט אויף די קניה, לאָזט אַראָפּ דעם קאָפּ און בלייבט זיצען אַ ווייל אין דער דאָזיגער פערגליווערטער פּאָזע.

— אַלזאָ, זאָגט איהר זיך אָפּ צו געבען ווייטערדיגע ערקלערונגען! — פרעגט מאַיאָר ווענצעל-וואָרליצעק.

— אין מיין פּראַגער וואוינונג וועט איהר זיך אַלץ דערוויסען... — ענטפערט רעדל.

— קאָנען מיר שוין געהן?

רעדל שווייגט. ער קוקט איצט אָן די אָפיצירען מיט אַזאַ פערצווייפעלטען-פיינליכען בליק, אַז זיי דרעהען אינסטינקטיוו אַוועק די קעפּ.

— נו, הער רעדל, מיר קאָנען שוין געהן? געדענקט, אַז דער רעוואָלווער ליגט נעבען אייך...

רעדל גיט זיך האַסטיג אַ ריס פון אָרט. שטעלט זיך אויף, נעמט דעם רעוואָלווער אין האַנד, בעקוקט איהם פון אַלע זייטען, דערנאָך פרעגט ער:

— ער איז זיכער אָנגעלאָדען?

— נו, געוויס...

— דאַרף איך עס שוין טון?

— ניין, נישט איצט; שפּעטער, ווען מיר וועלען אַוועקגעהן.

— מיינע הערען, איך וויל נישט בעטען ביי אייך קיין רחמנות, אָבער איך פרעג אייך נאָכאַמאָל: צי האָט איהר נישט קיין רעכט צו פערלענגערען מיין לעבען אויף נאָך פיער און צוואַנציג שעה? איך וויל...

איינער פון די אָפיצירען לאָזט איהם נישט ענדיגען:

— ניין, מיר האָבען נישט קיין רעכט. מיר האָבען אַ שטרענגען בעפעהל...

— טאָ ערלויבט מיר זיך צו געזעגענען מיט איינגיגע פון מיינע קאָלעגען.

— קיינער טאָר צו אייך אין צימער נישט קומען. איהר טאָרט מעהר מיט קיינעם נישט רעדען... היינטיגע נאַכט מוז עס געשעהן, הער רעדל... צי קאָנען מיר שוין געהן? ...רעגט מיט אַ שאַרפען טאָן מאַיאָר ווענצעל וו...עק.

— יאָ, איהר קענט שוין געהן! — ענטפערט רעדל און אָטעמט שווער אָפּ, ווי אַ מענש נאָך אַ שווערער אַרבייט.

זיי געזעגענען זיך נישט מיט איהם, זיי דערלאַנגען איהם נישט די האַנד. קאַלט און אָפיציעל געהען זיי אַרויס פון צימער. ווען זיי געהען אַראָפּ פון די טרעפּ, קוקט זיי נאָך דער פערשלאָפענער פּאָרטיער און זאָגט צו זיין געהילף:

— דאָס הוליעט גאַנצע נעכט, אפילו ביינאַכט קומט מען שיכור'ן...

די פיער אָפיצירען קומען אַרויס אויף דער גאַס. עס איז שוין צוויי אַ זייגער ביינאַכט. די גאַסען זענען שוין פּוסט. זעלטען וואו מען זעהט אַ פאַרבייגעהער.

די אָפיצירען געהען נישט אַוועק. זיי בלייבען שטעהן אַנטקעגענאיבער דעם האָטעל „קלאָמזער". זיי מוזען אַכטונג געבען, אַז רעדל זאָל נישט אַנטלויפען. זיי מוזען וואַרטען ביז וואַנען ער וועט אויספיהרען דעם אורטייל איבער זיך אַליין...

דאָס פענסטער פון צימער נומער איינס געהט אַרויס אויפ'ן הויף אַרויס. דעריבער קען מען דאַ, אויף דער גאַס, נישט הערען דעם קנאַל פון רעוואָלווער. ווי אַזוי וועלען די מיטגלידער פון דער קאָמיסיע וויסען, אַז דער אורטייל איז אויסגעפיהרט געוואָרען? זיי קאָנען דאָ וואַרטען אַ גאַנצע נאַכט און רעדל זאָל שוין דאָרטען ליגען מיט אַ דורכגעשאָסענעם קאָפּ.

— אָבער דער פּאָרטיער וועט דאָך דערהערען דעם שאָס, — בעמערקט מאַיאָר העפער — ער וועט דאָ אַדאי באַלד יוערען אַ גערודער. מיר וועלען באַלד קאָנען וויסען, צי ער האָט אויסגעפיהרט אונזער בעפעהל.

— יאָ, ריכטיג, — זענען די אַנדערע מיטגלידער מיט איהם איינפערשטאַנען.

די פיער אָפיצירען דרעהען זיך אַרום אַנטקעגענאיבער דעם האָטעל. עס געהט אַריבער אַ האַלבע שעה, אַ שעה — מען הערט נישט קיין שום שאָרך. דער גאַנצער האָטעל ליגט איינגעהילט אין טונקעלקייט און שטילקייט, קיין טיר גיט קיין סקריפּ נישט, מען הערט נישט קיין שום טריט. שאַ, שטיל...

די אָפיצירען ווערען אומגעדולדיג.

— וואָס קאָן עס זיין? — פרעגט איינער.

— זאָל ער אַזוי לאַנג וואַרטען?...

— ער שרייבט אודאי אַ סך בריף.

— און אפשר איז ער אַנטלאָפען? — זאָגט מאַיאָר ווענצעל יואָרליצעק אַרויס אַ מיינונג.

— אַנטלאָפען? — פרעגען די אַנדערע איבער מיט שרעק. — ווי איז עס מעגליך?

— ביי רעדל'ען קאָן אַלץ מעגליך זיין. אויב ער האָט געקענט אַזאַ לאַנגע צייט אַזוי קונציג טראָגען אַ מאַסקע, קאָן אַזאַ זאַך אויך מעגליך זיין.

— אָבער ווי אַזוי יואָלט ער אַנטלאָפען? מ... שטעהען דאָך דאָ די גאַנצע צייט!

— דאָס פענסטער פון זיין צימער געהט אַרוי... אויפ'ן הויף. ס'איז אַן ערשטער שטאָק. ער האָ... זיך געקאָנט אַראָפּלאָזען מיט שטריק אויפ'ן הוי... און פון דאָרטען אַנטלויפען איבער די טרעפּ דורכ... דאַך, — בעמערקט דער מאַיאָר ווענצל-יואָרליצע... אָבער באַלד גיט ער צו — איך זאָג, אַז עס קאָ... אַזוי געשעהען, אָבער איך צווייפעל, צי רעד... וועט האַנדלען יוי אַ טרוס.

— יעדענפאַלס וואָלט מען געדאַרפט זעהע... וואָס עס הערט זיך ביי איהם איז צימער, — זאָג... מאַיאָר העפער.

— ווי שפּעט איז?

— שוין פינף אַ זייגער.

— פינף אַ זייגער פאַרטאָג און — גאָרנישט? וואונדערען זיך אַלע פיער מיטגלידער פון דע... קאָמיסיע.

— ווער-זשע זאָל אַריין אין צימער? — פרעגט מאַיאָר העפער.

— פון אונז טאָר קיינער דאָרט איצט ניש... אַריינגעהן, — ענטפערט ווענצעל-יואָרליצעק, — דאָס וואָלט אַרויסגערופען אַ פערדאַכט ביים פּאָר... טיער. ער וואָלט זיך געקאָנט אָנשטויסען, אַז מי... האָבען אַ וועלכע ס'איז שייכות צו רעדל'ס זעלבסט... מאָרד.

ענדליך בעשליסען די אָפיצירען, מ... אַרויסרופען אַ געהיים-אַגענט, וועלכער זאָל זי... מעלדען צום פּאָרטיער מיט אַ בריף, אַלס כלומ... שטער „שליח פון אַ דאַמע", און מעלדען, אַז ע... דאַרף צום פּאָלקאָווניק רעדל. דער פּאָרטיער יואָל... דעם כלומרשטען שליח אַריינגעלאָזט צו רעדל'... אין צימער און דאַן וואָלט מען זיך תיכף דער... וואוסט, וואָס דאָרט הערט זיך.

(פאָרטזעצונג קומט)

זאַל פילהאַרמאָניע נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84
בעריהמטע פילם און ביהנע-אַרטיסטען, וועלכע זענען בעקאַנט דעם לאָדזער פובליקום פון די קלאַנג-פילמען און דער שפּיל פון
JOSEFSTADTER THEATER ענסעמבל
בעדייטענדען
וועלען אויפטרעטען שבת ד. 25-טען 9 אָוועגד און זונטאַג, ד. 26 ד. ח 4.30 נאָכמ אין דער שלאַגער-קאָמעדיע פון Fr. Molnar א. נ.
„גרויסע ליבע“
אויף זונטאַג, דעם 26 ד. ח. 9 אָוועגד אין דער פרייליכער פיעסע א. נ.
Lili Darwas i Hans Jaray
פון ווינער
MAKS REINHARDT
„Ping-Pong“
די איבערגעבליבענע בילעטען פערקויפט די קאַסע פון פילהאַרמאָניע. —::— פּאַספּאַרטוס און פרייקאַרטען (אַ חוץ אַמטליכע) אונגעריגט אונגילטיג.

לאָדזער אַנטיילנעהמער
ראַקטוירים-צוזאַמענפאָהר אין ארץ-ישראל

…ן נעכטען צוגעשיקט א דעפּעשע פון תל-אביב
…י זענען בשלום אָנגעקומען קיין ארץ-ישראל,
…געזונד, געפינען זיך אין דער פולשטענדיגסט
…יכערקייט און בעטען וועגען דעם מודיע צו
…יערע קרובים און פריינד.

…יטער-זיצונג צוליב די טראַ…
…ע געשעהענישען אין א"י

דאָס פרעזידיום פון דער ליגע פאַר'ן ארבייט…ן ארץ ישראל אין לאָדז האָט אין צוזאַ…אַנג מיט די טראַגישע געשעהענישען אין ארץ… וועלכע האָבען אויפגעטרייסעלט דאָס גאַנצע …עשע יורענטום, גערופען א דרינגענדע זיצונג … וועלכער ס'זענען געהאַלטען געוואָרען קורצע …ר-רעדעס נאָך די געפאַלענע העלדען אין … פאַר'ן אויפבוי פון אַ היימלאַנד פאַר די גע-…עע יודישע מאַסען.

… אין די רעדעס איז געקומען צום אויסדרוק … צער און צאָרן איבער דעם אומשולדיג פאַר-…נעם בלוט און דער אומדערשיטערלעכער ווילען …מאַסע מוט פון דער יודישער ארבייטערשאַפט …אַלקסמאַסע צו פאַרטאָפּלען די ענערגיע פאַר …אויפריכטונג פון ארב. ארץ ישראל אלס א …יכע היים פאַר'ן יודישען פאָלק און פאַר-…יקען די אויפבוי-ארבייט ביז צום ענדגילטיגען…

…שטאָרבען אַ יוד אין דער זביאַרניע

אין דער זביאַרניע איז נעכטען געשטאָרבען …פראַמאָוויטש. די פאַמיליע דאַרף זיך ווענדען …חסד של אמת“

אויף די לעוואַנטינישע ירידים
קיין פּאַלעסטינא
הנחות פאַר די ה״ה סוחרים!
קיין עסטרייך
פון 23/4 ביז'ן 28/4 169 זל.
אויספלוג קיין ווינע
30/4 פון 75 זל.
אויף „Kościuszko“
דורך 7 ימים 12/4 פון 400 זל.
הנחה-רייזעס קיין פּאָזען.
הנחה-פעסער קיין אויסלאַנד און עסטרייך און טשעכאָסלאָוואַקיי.
„ארבים“, פּיעטריקאַווער 18
טעל. 249-40.

די שוועריגקייטען ביים ליקווידירען דעם אופּאַדלאַשטש
פון דער פירמע „לעדער און היימאַן“

דאָס האַנדעלס - געריכט האָט נעכטען בע-טראַכט דעם פּראָצעס פון דער פירמע ס. לעדער און מ. היימאַן, פאַרבעריי און אַפּרעטור אויף קאָנסטאַנטינאָ. נאָכ'ן אויסהערען דעם בעריכט פון קורדיטאָר-רענדראַט פון דער אופּאַדלאַשטש-מאַסע, איז פעסט-געשטעלט געוואָרען, אַז א טייל פון דעם אומבע-וועגליכען פערמעגען איז געלונגען צו מאַכען צו געלד. אויך איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די מאַשינען פיגורירען נישט אויף דער זייט פון די אקטיוען אויך נישט אויפ'ן היפּאָטעקראַקט. ווייטער איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פירמע „איגנאַצי לעדער“, וואָס האָט זיך בשעתו צוזאַמענגעגאָסען מיט דער פירמע „לעדער און היי-מאַן“, האָט נישט געפיהרט קיין האַנדעלס-ביכער, און אַז אין פּראָטאָקאָל פון דער מאַסע פיגורירען נישט די פּאַסיוען און אקטיוען פון דער פירמע. נאָכ'ן אויסהערען די בעריכטען, האָט דאָס גע-ריכט בעשלאָסען אויפצופאָדערן חעם סינדיק צו רעאַליזירען ווי אַמענגעלישסטען דאָס אומבעוועג-ליכע פערמעגען און ביז די נעכסטע פערזאַמלונג, וואָס איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 16 יוני צו-צושטעלען א גענויען בעריכט.

ס'האָט געפּאַסט פאַר א פילאָזאָף
און נישט פאַר א קאַפּעלוש-מאַכער

(—) שלמה סאָכאַטשעווסקי (זשגאָזסקאַ 7) איז בשעתו צוגעצויגען געוואָרען צו פאַראַנט-וואָרטליכקייט פאַר דעם פיהרען אַ וואַרשטאַט אָהן ערלויבעניש, אויף 65 זל. שטראָף.

סאָכאַטשעווסקי האָט אַפּעלירט צום געריכט און נעכטען איז פאָרגעקומען זיין אַפּעלאַציע.

בעת סאָכאַטשעווסקי איז צוגעגאַנגען צום ריכ-טער-טיש איז ער געווען אַזוי צורודערט, אַז ער האָט געהאַלטען ביידע הענד אין די הויזען-טאַ-שען. דער ריכטער האָט איהם דעריבער בעשטראָפט מיט 10 זלאָטיס שטראָף. סאָכאַטשעווסקי האָט בעצ-צאָהלט די שטראָף און אַוועקגעהענדיג פון טיש איז ער ווידער געווען אַזוי צוטומעלט, אַז ער האָט אין געריכטס-זאַל אָנגעטון דאָס היטעל.

דערפאַר איז ער ווידער צוגעצויגען געוואָ-רען צו פאַראַנטוואָרטליכקייט.

רויבער מיט א „ספּעציאַליטעט“
איז נעכטען פערמשפּט געוואָרען דורכ'ן געריכט

(א) אַ געוויסער אַנטאָני קאָושאַל, 24 יאָהר אלט, האָט זיך אויסגעקליבען אַן אייגענע פאַך. אין די אָווענד-שעה'ן האָט ער זיך אַרומגעדרעהט איי די בעוועגליכסטע פונקטען פון דער שטאָט און בערויבט איינזאַמע פרויען.

קאָושאַל האָט ביי די דאָזיגע פרויען אַרויס-געריסען די האַנד - בייטלען און איז פערשוואונ-דען געוואָרען אין המון.

דעם 24 פעברואַר האָט ער אויף עק פּעטרי-קאָווער און 6 שערפּיען אַרויסגעריסען אַ בייטעל ביי אַניעלאַ זאַבזשיקס און אַנטלאָפען. די בערויבטע האָט אָבער געמאַכט אַ טומעל און מ'האָט דעם רוי-בער געכאַפּט נעכטען איז ער געשטאַנען פאַר'ן שטאָטישען געריכט און איז פערמשפּט געוואָרען אויף אַ יאָהר טורמע.

נאָר נאָך 5 טעג פערבלייבט מאָרים שוואַרץ
מיט זיין קונסט-טעאַטער אין לאָדז

נאָר 5 געציילטע טעג פערבלייבט מאָרים שוואַרץ מיט זיין טרופּע אין לאָדז; נאָר נאָך 7 פּאַסשטע-גונגען וועט לאָדז זעהן פון דעם טעאַטער-מייסטער מאָרים שוואַרץ מיט זיין גלענצענדען קינסטלער-אַנסאַמבל.

דינסטאָג ד. 28-טען ה'ח פּאַהרט שוין מאָרים שוואַרץ מיט דער טרופּע אַרויס קיין לעמבערג, וואו ער האָט אויפגעשלאָגען זיין גייעם גאַסטראָל-רייזע צעלט אין טעאַטער קאַלאָסעאום.

דאָס פּראָגראַם פון דער געזעגענונגס-וואָך איז אַזוי אויסגעשטעלט: היינט דאָנערשטאָג דאָס לעצטע מאָל — דאָס טיפסטע און אָריגינעלסטע יודישע ווערק אין דער וועלט-ליטעראַטור — ליאָן פויכט-וואַנגער'ס „יוד זיס“, מיט מאָרים שוואַרץ אין דער טיטעל-ראָלע, וועמענס פערקערפּערונג האָט אַרויס-גערופען אַזוי פיל בעוואונדערונג און אַנטציקונג אין דער היגער און וואַרשאַווער פרעסע.

פרייטאָג 9 אָוועגד איינאיינציג מאָל, דאָס מייס-טער-שטיק פון אונזער אונשטערבליכען הומאָריסט שלום עליכם „טוביה דער מילכיגער“, מיט מאָרים שוואַרץ גלאַנץ ליסטונג אלס „טוביה“.

שבת און זונטאַג, 4 נאָכמ. און 9 אָוועגד „יאָשע קאַלב“ מיט מאָרים שוואַרץ אלס דער ניעשאַווער רבי.

מאָנטאָג, ד. 27-טען ה. ח. 9 אָוועגד, פייערלי-כער זייגעזעגענונגס אָוועגד, אין וועלכען ס'וועט געגע-בען ווערען איינציגע פערלוויערק פון דער יודישער ליטעראַטור: 1) י. ל. פּרץ — „די גאָלדענע קייט“ (פראַגמענט), 2) י. ד. בערקאָוויטש — „לאַנדס-לייט“, יונה ראָזענפעלד — „קאָנקורענטען“, אין וועלכע מאָרים שוואַרץ בעווייזט זיך מיט זיין פילפאַרביגען טאַלענט, מיט זיין שוישפּילערישען און רעזשיסערי-שען פיל-געשמאַלטיגען פערמעג, 4) צום שלום — מאָרים שוואַרץ און זיינע קאָנצערט שלאַגער-נומערן: קלעזמערס צוואה, האַמערס, וחלקלקות, דאָס היי-ליגע שניידערל א. א.

נ. ע. בנימין קראַנמאַן

מיטוואָך, ל' ניסן, איז געשטאָרבען אין עלטער פון 76 יאָהר נ"ע בנימין קראַנמאַן. אַ מענש מיט אַן אייִדעלער יודישער נשמה אין אַ שטילען בעשיי-דענעם גוף. פיהלבאַר אויף יודישע נויט און עלענד, האָט ער געטראָגען הילף און טרייסט, געגעבען אַליין צדקה און בעוואויגען אויך אַנדערע מקיים צו זיין די הייליגע, הומאַניטאַרע מצ'ה. צעהנדליגער יתומים און אלמנות האָבען פיל צו פערדאַנקען דעם פער-שטאָרבענעם, וועלכער האָט זיי פון אייגענע און געזאַמעלטע שפּענדען געראַטעוועט כמעט פון אונ-טערגאַנג.

אַלס פערוואַלטונגס - מיטגליד פון „מושב-זקנים“ (קאָנשטאַנט'ער שטיפטונג) האָט דער פער-שטאָרבענער לאַנגע יאָהרען פיל צוגעהאָלפען צו שאַפען דעם פאָנד אויף אויסצוהאַלטען די 250 זקנים וזקנות. יעדען טאָג האָט מען איהם געקאָנט זעהען ביים פערטיילען די זקנים דאָס פרישטיק, מיטאָג און נאַכטעסען. כאָטש אַליין שוין נישט קיין יונגערמאַן, האָט ער זיך נישט געשוינ'ט און בעדינט די קראַנקע זקנים און זקנות. גרויס איז דעריבער דער פערלוסט און טיף דער צער פון די אַלע, וועלכע האָבען גענאָסען פון זיין גוטהאַר-ציגקייט אָדער געשטאַנען מיט איהם אין קאָנטאַקט ביי דער אַרבייט לטובת דעם „בית מחסה לזקנים“.

כבוד זיין אָנדענקען!

ב. א. גליקסמאַן

פערקלענערט די שטראָף
פאַר א בעשולדיגטען אין בעטייליגען זיך אין פּראָטעסט-טאָג

אין קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען דער אַפּעלאַציע-פּראָצעס פון אַ געוויסען הערשע שלאַמקאָוויטש, וועמען דאָס סטאַראָסטע-געריכט האָט פערמשפּט אויף 7 טעג אַרעסט פאַר בעטייליגען זיך אין פּראָטעסט-שטרייק געגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען.

דאָס געריכט האָט די שטראָף פערקלענערט פון 7 טעג אונבעדינגטען אַרעסט אויף צו בעצאָהלען 30 זל. שטראָף אָדער 6 טעג אַרעסט.

וואו איז דער פאָטער פון דעם קינד
וואָס איז געשטאָרבען אין תפיסה?

אין דער תפיסה אויף דער קאָפּערניקאַ 29, איז געשטאָרבען אַ קינד, וואָס איז געזעען צוזאַמען מיט דער מוטער גאָלדע נייפעלד וועל בארטעטשקא.

דער תפיסה-נאַטשעלניק האָט זיך געווענדעט צו „חסד של אמת“ אויסצוזוכען דעם פאָטער פון דעם קינד, שמואל, וועלכער האָט געוואוינט פל. קאַשטשעלני 5.

היות ווי אויף דעם אַדרעס האָט מען דעם פאָטער נישט געפונען, בעט „חסד של אמת“ די קרובים זאָלען זיך מעלדען, כדי אַדורכצופיהרען די קבורה.

די יודישע האַנדוועקער-צענטראַלע, זאַכאָדניאַ 11

בעט אונז צו פערעפענטליכען אז עהרענטעכטען איז אויסגעבראָכען אַן אָקופּאַציע שטרייק אין קאָנפעקציע מאַגאַזין פון ה' מ. אורבאַך פּיעטראַקאָווער 10 דורך די מענער און דאַמען שניידער כאַלופּניקעס אין דער צאָהל פון 40 מאַן, וועלכע אַ ביטען אין דער פירמע, די סבה פון שטרייק איז דאָס ברעכען דעם אָפּמאַך צווישען דער פירמע און מענער שניי-דער כאַלופּניקעס פעראיין און דאָס נישט אויסצאָה-לען די כאַלופּניקעס דעם ארבייטער לוי.

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלגענדע טעג!
גרויסער דאָפּ… …אַנער-פּראָגראַם!
— I —
„Młody las“
אין די הויפּט-ראָלען:
ADAM BRODZISZ,
MARJA BOGDA,
BOG. SAMBORSKI.
— II —
Jaśnie Pan Szofer
אין די הויפּט-ראָלען:
Eug. Bodo, Ina Benita,
Ant Fertner.
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

דאָס פערשווינדענע פּאָרעל האָט זיך אָפּגעפונען
ס'איז מיט זיי גאָרנישט געשעהען... זיי האָבען בלויז חתונה געהאַט!..

דאָס יונגוואַרג אין אַלעקסאַנדער האָט איצט וואָס צו רעדען. אומעטום רעדט מען וועגען דעם …שען פאַבריקאַנט פ'ס טאָכטער ר. וואָס האָט …אָזט שטעהען דעם חתן ביים טראַמוואַי, און …ק מיט איהר געליבטען ס.

די מעשה איז אַזוי געווען:

דער פאַבריקאַנט פ. האָט שוין פון אַ לאַנגע … געוואוסט, אַז זיין טאָכטער פיהרט אַ ליבע … אַ בחור ס. דעם פאָטער איז דער חתן נישט …געשטאַנען, און ער האָט געפּרובט מיט אַלע … שלען צו ווירקען אויף דער טאָכטער, זי זאָל אי-…רייסען מיט דער ליובקע, זעהענדיג אַז די רייד …לפען נישט, האָט דער פאָטער געלאָזט שדכנ'ען … שידוך, אַ טאַטענס אַ זוהנדעל, פאַר גאָט און … לייט. און די טאָכטער איז מיט מזל אַ כלה …וואָרען.

וואָס טוט דער שטן? דאָס אייגענע, וואָס ער … ביי אַנדערע ראָמאַנען: טאָטשעט און טאָטשעט … האַרצען פון די פערליבטע, און דער סוף איז … ביטערער.

דאָס אייגענע איז געווען מיט אונזערע אַלעק-סאַנדערער פערליבטע. די פריילין ר. הגם זי איז געווען פערקנסט מיט אַ צוייטען, איז זי גאַנצע נעכט געלעגען אין בעט און אַדורכגעווייקט די קישענס מיט איהרע טרעהרען. ס'האָט זי כסדר געצויגען צו איהם... צו ס'ן.

(בריף פון אַלעקסאַנדער)

דער פינאַל (און אפשר דער אָנהויב!...) פון דער דראַמע האָט זיך אָפּגעשפּילט פאָריגע וואָך. בעת דאָס פּאָרעל האָט שפּאַצירט אויפ'ן מאַרק, און גערעדט האָט מען מסתמא וועגען דער „שעהנער פּאַגאָדע“... וועגען קונסט און טעאַטער און אַנדערע „פּראָבלעמען“. פּלוצים... פּלוצים האָט זיך די כלה אַ ריס-געטון פון חתנ'ס הענד, צוגעלאָפען צו איהר געליבטען, וואָס איז געשטאַנען און געוואַרט ביי דער טראַמוואַי-סטאַציע און ווי פייל פון בויגען, זענען זיי ביידע אַריין אין טראַמוואַי... אַדיאַזזד!,

דער חתן איז אַ ווילע געבליבען שטעהן אַ צעטומעלטער, און לאַנג נאָכגעקוקט דעם אַפּפאָה-רענדיגען טראַמוואַי, און ווען ער האָט זיך אַבי-סעל בערוהיגט, איז ער אַוועק צו די מחותנים און מיט טרעהרען אין די אויגען איבערגעגעבען זיין גרויסען אומגליק.

דער מחותן, הערענדיג די מעשה, האָט „מאָבי-ליזירט“ דאָס גאַנצע בני-הבית, קרובים און גוטע פריינד, און געלאָזט זיך אויף אַן „אָבלאַווע“. צו-ערשט איבער'ן שטעטעל, דערנאָך געשיקט שליחים קיין לאָדז, און נאָך לאַנגע זוכענישען, האָט מען דאָס פּאָרעל ענטדעקט. ביידע זענען געזונד און פריש. ס'האָט מיט זיי חלילה קיין שום בייז נישט פּאַסירט. זיי האָבען נאָר בלויז... חתונה געהאַט כדת משה וישראל.

ביים מחותן מ. פ. אין הויז טוט זיך דערווייל חושך. מ'פּרובט ווירקען מיט גוטען, מיט בייזען. אפשר איז נאָר בלויז אַ טריק אַזאַ פון דעם פּאָרעל כדי אַזוי אַרום דעם טאַטען „ווייכער צו מאַכען“. דער ענין איז דערווייל נאָך נישט אויפגעקלעהרט.

דערווייל האָט אַלעקסאַנדער פון וואָס צו רע-דען. די דאָזיגע געשיכטע איז איצט ביים יונגוואַרג און ביי אַלעקסאַנדערער ווייבער דאָס געשפּרעך פון טאָג.

א בריף אין רעדאקציע

ח' רעדאקטאר! מיר בעטען צו פערעפענטליכען פאלגענדען בריף פארוואס מיר דאנקען פאר אויס.

מיר 145 יודישע ארעסטאנטען דאנקען דער לאדזער יודישער קהלה פאר איהר בעמיהען זיך און בעזארגען אונז מיט עסען, א ספעציעלען דאנק דעם חשוב'ען דאזאר אברהם ריכטמאן פאר בע זארגען אונז וויין אויף ביידע סדרים ווי אויך א ליכטיגען זאל צו דאווענען און עסען גאנץ פסח מיט אלע יודען צוזאמען.

גלייכצייטיג דריקען מיר אויס דעם בעסטען דאנק דעם פארשטעהער פון „שערי ערב" לאדז סאלגא 7 הערש וואלף פיימלאוויטש און אויך ה' שמחה ווינטער פאר זייער אונערמידליכער ארבייט מיט בעזארגען אונז 3 מאהל טעגליך גאנץ פסח מיט כשר עסען מיט אכשונג

א גרופע יודישע ארעסטאנטען פון תפיסה אויף קאפערניקא 29.

ביבליאטעק ביי'ם יודישען קאמבאטאנטען-פעראיין

דער בילדונגס רעפעראט פון לאדזער יודישען קאמבאטאנטען פעראיין איז צוגעטרעטען צו שאפען א ביבליאטעק פאר זיינע מיטגלידער.

די פערוואלטונג פון פעראיין אפעלירט צו דער היגער בעפעלקערונג צו שענקען בעלעטריסטישע, היסטארישע און וויסענשאפטליכע ביכער.

דער פעראיין נעהמט אן טעלעפאנישע מעלדונגען וועגען נדבות פון ביכער יעדען טאג פון 6 ביז 8 אין אווענד (טעל. 99-194) דער לאקאל פון פערבאנד געפינט זיך אויף גדאנסקא 91.

פאפולערער צוג קיין קאטאוויץ

געהט אפ פון לאדז ד. 2-טען מאי

אין שייכות מיט די פייערליכקייטען אין קאטאוויץ, וועט פון לאדז אפגעהען דעם 2-טען מאי א פאפולערער צוג קיין קאטאוויץ. ביידע זייטען אהין און צוריק (דריטע קלאס) וועט קאסטען 8.10 זל. (נומערירטע פלעצער).

בילעטען בעקומט מען שוין ביי דער באהן-קאסע, און אין אלע אפטיילונגען פון די רייזע-ביוראס פון „ארביס" און „וואגאן-לי-קוק".

„ליטעראַרישע בלעטער"

עס וויילט אין לאדז דער מיטארבייטער פון די „ליט. בלעט." וו. ל. זילבערבערג.

אלע פריינד ווערען געבעטען איהם בייהילפיג צו זיין ביים ווערבירען נייע אבאנענטען פאר דעם איינציגען יודישען ליטעראַרישען זשורנאל.

זיין צייטווייליגער אדרעס אין לאדז איז: פאלודניאווא 10 וו. 10 אין דער היים פון 4—2.

אונטערגעווארפענע קינדער

(א) אויף זאוואדזקא 11 אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ ביי דער שטאט-פערוואלטונג האט א אומבעקאנטע פרוי איבערגעלאזען א מיידעלע פון 10 יאהר.

דאס קינד איז איבערגעשיקט געווארען אין דער שטאטישער ערציהונגס-היים.

אין טרעפען-הויז אויף פאלודניאווא 23 האט א נ'אומבעקאנטע פרוי איבערגעלאזען א מיידעלע פון א נ'ערך 3 חדשים אלט. דאס קינד איז איבערגעשיקט געווארען אין דער שטאטישער ערציהונגס-היים.

אויף קאשטשושקי 89 איז אונטערגעווארפען געווארען א יודיש יונגעלע פון א נ'ערך 2 חדשים אלט. דאס קינד איז דורך דער פאליציי איבערגעשיקט געווארען אין א שטאטישער ערציהונגס-היים.

חארפאלקי

(א) אין דער אייגענער וואוינונג אויף מיאדאווא 42 זענען פערסמט געווארען מיט גישט-פרישען פלייש די 43-יעהריגע אניעלא לודווישאק און דער 54-יעהריגער יוזעף לודווישאק. די פאגאטאוויע האט זיי ערטיילט הילף.

אויף לעשנא 43 איז געפאלען אויף די טרעפען די 66-יאהריגע פעליציא דאנעלאק און צובראכען א פוס. די פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

אויפ'ן באלוטער מארק איז געקומען צו א געשלעג, בעת וועלכען ס'איז צושטאכען געווארען מיט א מעסער דער 26-יעהריגער סטאניסלאוו שעפצקי. פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט הילף.

אין שייבלער'ס פאבריק, עמיליא 25 איז דער ארבייטער פאוועל קאמינסקי שווער אפגעבריהט געווארען ביים פארא'יע קעסעל. די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

דער 26-יעהריגער ציפריאן גאדעק פון בזשעזשניער 85 איז בעת דער ארבייט שווער פערוואונדעט געווארען. ער האט זיך מיט א האק אפגעהאקט 2 פינגער. די פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

שווערער פארפאל ביי דער ארבייט

(א) אין מעכאנישער טישלער-ווארשטאט אויף יאקובא 31 איז פארגעקומען א שווערער פארפאל ביי דער ארבייט מיט דעם ארבייטער שלמה שאיעוויטש פון זשידאווסקא 38.

שייעוויטש איז אריינגעכאפט געווארען דורך א טראנסמיסיע-רימען און ביי איהם איז צוקוועטשט געווארען די רעכטע האנד.

ראדיא - פראגראם

ראדיא - שול - פריהמארגען פון דער פילהארמאניע.

12.15 גיט דער ווארשאווער פילהארמאניע א שול-פריהמארגען, אין וועלכען עס בעטייליגען זיך דער ארקעסטער פון דער פילהארמאניע אונטער דער דיר. פון י. אזשימסקי, וויאויך סאליסטען, וועלכע טרעטען אויף מיט שאפונגען פון שאפען, סטאטקאווסקי, מאניושקי, וויעניאווסקי א. א.

סאליסטען טרעטען אויף פארן מיקראפאן.

די פידלערין לידיא קמיט און דער פיאניסט י. לעפעלד פיהרען היינט אוים א זייגער 16.15 ה. מעלצערס סאנאטא גדור. 21.35 וועט די אפערן ארטיסטין יאנינא הופערט אויפטרעטען מיט „אונזערע געזאנגען".

רעפרעזענטאציע קאנצערט פון דער קראקאווער ראדיא סטאציע.

היינט א זייגער 17.00 גיט די קראקאווער ראדיא סטאציע איהר קאנצערט מייסטערם דורך שאפונגען פון דארטיגע קאמפאזיטארען.

דער ארקעסטער פון ענגלישען ראדיא אויף דער פוילישער ראדיא-כוואליע.

דער פוילישער ראדיא טראנסמיסירט היינט, דאנערשטאג 23.4 א זייגער 20.00 אנ'אויסערגעוועהנליכען קאנצערט פון וויען. דא מיינט מען דעם אויפטריט פון דעם ארקעסטער פון לאנדאנער ראדיא, אין וועלכען עס נעהמען אנטייל 119 מאן און ער מאכט איצט א טורנע איבער אייראפא, סיי די חברה סיי איהר לייטער אדריאן באלט, איז דא נוט בעקאנט פון די פליטען, אבער היינט וועט מען די דאזיגע חברה הערען „לעבעדיג" אין קאנצערט. דאס פראגראם בעשטעהט בלויז פון איין ענגלישער קאמפאזיציע: „סימפאניע פ־מאל פון וויליאמס". דער צווייטער טייל פונם פראגראם איז — די קאמפאזיציעס פונם פראנצויז מארים ראוועל.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	—	—	—	94.00
3 פראצ. אינוועסטיציע פרעמירטע I. II. מיסיע				68,00
4- „ דאלארובקע	—	—	—	49.50
7- „ סטאביליזאציע (אמ.)	—	—	—	62.25
5- „ ווארשאווער פ. ב. 1934			—	51.25
5- „ לאדזער			—	46.00
ענגלישער פונט			—	26.27
דאלאר אפיצ.	— 5.31.75	ניסט-אפיציעל	—	5.34
גאלד-דאלאר	—	—	—	9.20
גאלד-רובל	—	—	—	4.90
דייטשער מארק	—	—	—	1.40
פראנק שווייצארישע		—	—	1.73,20

היינט ווערט געעפענט

די אויסשטעלונג אין פרויען-גימנאזיע (פיראמאוויטשא 6)

היינט, 7,45 אווענד ווערט אין לאקאל פון דער פרויען-גימנאזיע (פיראמאוויטשא 6) געעפענט די אויסשטעלונג פון די ארבייטען פון די שילערינס.

די אויסשטעלונג א.נ. „ארץ-ישראל אין אונזער שול-ארבייט" וועט געעפענט ווערען פון ד"ר ברוידע.

די קונסט - אויסשטעלונג פון ה. כיימאוויטש

בלייבט נאך עטליכע טעג אין לאקאל פון זש. ט. ק. וואולטשאנסקא 35.

עס איז כדאי צו בעמערקען, אז די אויסשטעלונג איז א געזעגנונג פון קינסטלער פאר זיין אפפאהרונגען.

די אויסשטעלונג איז אפען יעדען טאג פון 11 ביז 10 אווענד.

אויסשטעלונג פון שומרים

די שומרישע ארגאניזאציע אין לאדז, וועלכע ווירקט שוין מעהר ווי 20 יאהר אויפ'ן שטח פון ערציהונג האט איינגעארדענט א גרויסע אויסשטעלונג.

די אויסשטעלונג נעמט ארום זעלבסטשטענדיגע ארבייטן פון די שומרים און שומרות און זי איז אזוי ארום די אפשפיגלונג פון לעבען און ערציהערישער ארבייט פון די שומרים. די אויסשטעלונג האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג ביי די לערער, ערציהער און עלטערן און ספעציעל ביי דער יוגענד, וועלכע האט איצט די מעגליכקייט זיך צו בעקענען מיט דעם לעבען און שאפען פון די שומרים.

די אויסשטעלונג געפינט זיך אין דעם אייגענעם לאקאל פעטריקאווער 110, זי איז טעטיג יעדען טאג פון 10—2 און פון 4—10.

טעאטער. מוזיק און פערוויילונג

(קאמוניקאטען)

היינט צום לעצטען מאל „נאכט-מענשען"

צוליב דעם, וואס עס ווערט מארגען פרייטאג געשפילט די צווייטע פרעמיערע „סינג-סינג", ווערט היינט געשפילט אורקע נאכאלניק'ס „נאכט מענשען" צום לעצטען מאל.

די פיעסע האט געהאט א קאלאסאלען ערפאלג, די גאנצע צוויי וואכען איז דאס טעאטער געווען איבערפולט, נעכטען איז צוליב די פאפולערע פרייזען געווען א געדראנג ביי דער קאסע און דעריבער דארף מען זיך פון פריהער בעזארגען מיט בילעטען.

מארגען פרייטאג, צווייטע פייערליכע פרעמיערע „סינג-סינג". פרטים מארגען.

די ליבלינגען פון וויען אין לאדז

אין די נאהענטסטע טעג קומט צו פאהרען קיין פוילען און וועט אויפטרעטען אין זאל פילהארמאניע דער בעקאנטער ווינער אנסאמבל אנגעפיהרט דורך דעם גרעסטען רעזשיסער פון דער וועלט מאקס ריינהארדט.

דער דאזיגער אנסאמבל האט איבעראל דעם גרעסטען ערפאלג. עס בעטייליגען זיך אויך די בעקאנטע פילם-ארטיסטען לילי דארוואס און האנס יאראי.

די פארשטעלונגען פערשפרעכען צו זיין דער קלו פון איצטיגען סעזאן.

צו די ה"ה גבבים!

נעכטען פאהרענדיג אויפ'ן טראמוויי נומער 8 פון דער קאלישער באהן ה[...] מען מיר ארויסגענבעט א קאנווערט מי[ט] וועקסלען. איך בעט נעגען בעלוינונג מ[...] די וועקסלען צוריקצוברענגען צו סאכא[...] טשעווסקי, פולנאצנא 8. דיסק רעצ[...] געזיכערט. אלע רעכטליכע פערזיכערונג[...] זענען אנגענומען געווארען בנוגע [...] וועקסלען.

קליינע אנאנסען און ולאמי
אנאנס ביז 85 הערטער

פרייע פאסטענס

נויטיג א קוואליפיצירטע נייע[רין] צו בעשטעלטע וועש סטאלע ארבייט[...] וואלבארסקא 21 פיקער.

ס'ווערט געבריכט א קוואלי[פי]צירטע מאשין-נייהערין צו סוועטערס, [...] אויך א שיק-יונגעל. צו ערפאהרען ציג[...] נאס 37 וו. 25.

פערשידענעס

ס'איז פערלוירען געווארען א [...] מען-פארטפעל מיט פערשידענע וועכ[...] פאפירען, א קאנצעסיע פון א וואשט[...] פאבריק, ווי אויך פערשידענע דאק[ו]מענטען. וואס האבען פאר קיינעם ק[...] שום ווערט נישט. אפצוברענגען געגו[...] בעלוינונג אין דער וואטע-פאבריק סאלט[...] 11 פאר קלאפערזאק.

צוליב אפפאהר איבערצוגעבען [...] זאפארט א פרוכטען קאלאניאל-געוועל[...] מיט איינריכטונג מיט א שטוב. צו ד[...] וויסען זיך טראגוטא 14, בערלינסק[...] קווי'ר אפיצינע 1 שטאג.

לעבענס-
פערזיכערונגס-פאליסי
אינלענדישע און אויסלענדישע, אפילו פון גאנץ לאנג נישט געצאהלטע, קענען אויך האבען א געוויסן ווערט, אויב איהר וועט זיך ווענדען
Łódź Piotrkowska 145, m. 5a
פערזענליך פון 4 ביז 7 נאכם.

Lekarz Dentysta
Jakób Botwinik
וועלכער האט געארבייט אין דער קראנקען-קאסע 12 יאהר ספעציעל אויף ציין-ציהען און האט אנ'אייגענע לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין, נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 8 נאכם. אין דער לעטשניצע „פאמאץ" רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101-29 און פון 4—11 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13 צוגענגליכע פרייזען. פאר ארבייטסלאזע הנחה.

לעטשניצע
פאר וועב ערייש-קראנקע
מענער · שוועכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויי־דאקטער פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
M. GLAZER
ספעציאליסט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען
ZACHODNIA 64, tel. 185-49.
נעהמט אן פון 12—2 מיטאג און פון 7 ביז 8.30 אווענד.
זונטאג און חגאות פון 10—12 בייטאג

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
כפעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-3
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט.

Bilans netto
Łódzkiego Banku Depozytowego, Sp. Akc. w Łodzi
na dzień 1 stycznia 1936 r.

STAN CZYNNY

Kasa i sumy do dyspozycji	1.557.407,52
Waluty zagraniczne (banknoty i monety)	396.711,60
Papiery wartościowe	1.516.112,83
Banki	1.884.848,06
Weksle zdyskontowane	14.650.871,97
Rachunki bieżące	2.118.385,94
Nieruchomości i ruchomości	269.162,50
Różne rachunki	214.315,77
Należności z tyt. tranz. dewiz na termin	4.843.505,50
	27.451.321,69
Udzielone gwarancje	2.632.555,86
Inkaso	2.083.046,51
	32.166.924,06

STAN BIERNY

Kapitały własne:		
a) zakładowy	2.520.000.—	
b) zapasowy	1.260.000.—	
c) amortyzac.	50.993,40	3.830.993,40
Wkłady i r-ki bieżące		15.908.080,39
Zobowiązania inkasowe		137.036,44
Redyskonto weksli		167.107,73
Banki		1.092.088,68
Procenty, prowizje na 1936 rok.		190.571,53
Różne rachunki		584.189.59
Zobowiązania z tyt. tranz. dewiz. na termin		4 835.265,50
Zyski:		
a) pozostałość z lat ubiegłych	342.469,64	
b) czysty zysk za 1935 rok	363.518,79	705.988,43
		27.451.321,69
Zobow. z tyt. udziel. gwarancyj		2.632.555,86
Różni za inkaso		2.083.046,51
		32.166.924,06

Rachunek Strat i Zysków za 1935 rok.

WINIEN

%% i prowizje wypłac.	716.661,79	
Koszty handlowe	1.450.108,69	
Podatki	167.896,06	
Amortyzacja nieruch. i ruchom.	16.524.23	
Odpisy na dłużnikach	143.078,29	2.494.269,06
Zyski:		
a) pozost. z lat poprz.	342,469,64	
b) czysty zysk za 1935	363.518,79	
	705.988,43	
Do podziału jak następuje:		
a) na wynagr. dla Rady	15.000.—	
b) na dywidendę (7%)	176.400,—	
c) do przeniesienia na rok następny	514.588.43	705.988,43
		3.200.257.49

MA

Pozostałość zysku		342.469,64
%% i prowiz. pobr.	2.632.124,37	
Różnice kursowe na papierach %%	8.579,75	
Różn. kurs. na dewiz.	131.610.55	
Zwrot sum dawn. odpis.	19.335,49	
Dochód ze składów towarowych	66.137.69	2.857.787,85
		3.200.257,49

UWAGA: Dywidenda w wysokości 7% wypłacana będzie w kasach Banku w godzinach biurowych począwszy od dnia 1 maja r. b. za złożeniem kuponu No. 9 każdej akcji.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 31.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman